

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

مقطع دکترای

مردم شناسی

کارگروه ویژه جامعه‌شناسی

مصوبه هشتصد و سی و پنجمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۲/۴/۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی

کارگروه ویژه: جامعه شناسی	کمیتة تخصصی:
رشته: مردم شناسی	گرایش:
مقطع: دکترا	کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی، در هشتصد و سی و پنجمین جلسه مورخ ۹۲/۴/۹، برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۲/۴/۹ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند، لازم الاجرا است

ماده ۳: برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره، هشتصد و سی و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۲/۴/۹ درخصوص

برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی:

۱. برنامه درسی مقطع دکتری رشته مردم شناسی پیشنهادی دانشگاه تهران با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منش
نایب رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات کلی برنامه درسی دوره دکترای رشته مردم شناسی

مقدمه

انسان و شناخت او موضوع اصلی علوم اجتماعی است، زیرا جامعه بدون انسان معنی واقعی خود را پیدا نمی کند و برای شناخت جامعه، بدون شناخت دقیق و صحیح از انسان راه به جایی نمی توان برد. مردم شناسی علم مطالعه انسان از ابعاد مختلف فرهنگی - زیستی - باستان شناختی و زبان شناختی است. این دانش یکی از پر سابقه ترین رشته های علمی در تاریخ علم است و بدلیل اهمیت پرش های که مطرح می کند همیشه مورد توجه دانشمندان بوده و یکی از حوزه های محوری علوم انسانی بشمار می رود.

از دیدگاه علوم انسانی و متخصصین این علم، انسان به عنوان تنها موجود با فرهنگ تعریف شده است، و مهم ترین شاخص جامعه انسانی در مقایسه با جوامع دیگر، در فرهنگی بودن آن است. بنابراین برای شناخت جامعه انسانی به عنوان یک موضوع محوری در علوم انسانی، در وهله اول شناخت دقیق از انسان ضرورت پیدا می کند. به دیگر سخن بدون رشته مردم شناسی، شناخت جامعه (جامعه شناسی) هرگز امکان پذیر نخواهد بود. از طرف دیگر بدلیل چند بعدی بودن این موجود پیچیده، مردم شناسان چاره ای جز مطالعه همه جانبه (جسمانی - زیستی - فرهنگی - اجتماعی، تاریخی و ...) را ندارند. امروزه همگان بر این باورند که مطالعات مقطعی به هیچ وجه پاسخ گوی پرسش های مطرح درباره انسان نیست و تنها راه دسترسی به پاسخ های مطمئن، مطالعه دقیق و همه جانبه انسان در طول تاریخ زندگی اش است.

تعریف

مردم شناسی به مطالعه تنوعات فرهنگی انسان ها در زمان حال و گذشته می پردازد. و این کار را با توصیف، تحلیل، تفسیر و تبیین شباهت ها و تفاوت ها به سرانجام می رساند. در این مسیر از مطالعات میان فرهنگی نیز (cross culture) بهره می گیرد. مطالعات مردم شناسی امروز در سه سطح محلی و منطقه ای و جهانی صورت می پذیرد و از همین منظر به آینده نگری می پردازد و با یک نوع کلیت نگری نسبت به گذشته و حال و آینده وارد سیاست گذاری و برنامه ریزی فرهنگی - اجتماعی گردد و جهت حل مشکلات و مسائل اجتماعی و فرهنگی اجتماعات انسانی به کار گرفته می شود.

دروس دکترای مردم شناسی شامل حوزه های تحقیق در رشته است و مرحله تولید دانش و نوآوری در این رشته را تشکیل می دهد، حوزه های تحقیق در مردم شناسی عبارتند از زبان شناسی، باستان شناسی، ارتباطات فرهنگی، اقوام و نژاد شناسی، خانواده و خویشاوندی، جنسیت، دین و هنر و... دروسی که در دکترای طراحی می شوند، حوزه های فوق را پوشش خواهد داد. دروس در دو گروه دروس الزامی و اختیاری تنظیم می شوند، می تواند بصورت کلاسیک و یا سمیناری برگزار شود. دروس مذکور با تاکید به ایران و منطقه های مربوطه به آن و در یک چشم انداز وسیع، ارائه می شود.

دوره دکترای مردم شناسی توانایی دانشجویان در تحقیق و پژوهش مستقل افزایش می دهد. طی کردن این دوره به توسعه علمی و به دست آوردن دانش عمیق تر برای تشخیص مسائل فرهنگی و اجتماعی و ارائه راهکار برای حل آنها کمک می رساند. از این نظر اتمام دوره دکترای نشانه احاطه به رشته مردم شناسی و سندی روشن از توانایی دانش آموختگان در پژوهش های فرهنگ شناختی و تحقیقات کاربردی است.

اهداف

با توجه به نکات پیش گفته اهداف زیر در ایجاد دوره دکترای مردم شناسی را به شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، فناوری و آموزش عالی پیشنهاد می شود:

- تقویت هرچه بیشتر و تخصصی تر قدرت استنباط مسائل فرهنگی - اجتماعی و تجزیه و تحلیل آنها به منظور استفاده در مسائل فرهنگی و کاربردی کشور
- تربیت اساتید و پژوهشگران مردم شناس و فرهنگ شناس در سطح عالی به منظور تدریس و پژوهش در این حوزه
- تربیت کارشناسان عالی متبحر در مسائل فرهنگی به منظور مشارکت آنها در برنامه ریزی های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور.

ضرورت و اهمیت

ایران یکی از غنی ترین کشورهای جهان از نظر تنوع طبیعی، فرهنگی، زبانی و اجتماعی است. تاریخ چند هزار ساله این کشور، میراث فرهنگی بسیار گسترده و پرباری را برای ما بر جای گذاشته است که تنها بخش کوچکی از آن تاکنون مورد مطالعه و پژوهش های عمیق فرهنگی قرار گرفته است. هنوز بسیاری از زبان ها و فرهنگ های ایرانی ناشناخته اند و یا به اندازه کافی به ثبت نرسیده و مورد تحلیل و موشکافی قرار نگرفته اند. برخی از فرهنگ ها و خرده فرهنگ های ایرانی امروز تحت تاثیر فرآیند جهانی شدن و گسترش فرهنگ های غالب، در حال از میان رفتن هستند و تلاش برای ثبت و بررسی علمی آنها و همچنین برای حفظ و صیانت از آنها، ضرورتی اساسی و رسالتی ملی برای نهادهای مختلف کشور و به ویژه نهادهای علمی و دانشگاهی به حساب می آید. از این گذشته با گسترش شهرنشینی و سبک های جدید زندگی در کشور، امروز بیش از هر زمان دیگری ضرورت مدیریت مناسب برای حفظ سنت های پستندیده ایرانی و رویارویی آگاهانه با مدرنیته و دستیابی به توسعه ای پایدار، حس می شود.

در این میان علوم اجتماعی وظیفه و رسالت ویژه ای بر دوش دارد و عالمان اجتماعی می توانند با درک عمیق جامعه خود تدابیر لازم برای توسعه اجتماعی و فرهنگی را فراهم آورند.

با این همه، بسیاری از دانشجویانی که در طول دو دهه اخیر در نظام دانشگاهی ایران به تحصیل مردم شناسی پرداخته اند امروز در سطح کارشناسی ارشد متوقف شده و تنها تعداد کمی از آنها این امکان را داشته اند که برای ادامه تحصیل به کشورهای دیگر بروند. در چنین شرایطی، گروهی از این دانشجویان با وجود علاقه به رشته خودشان، ناگزیر

بوده‌اند که در رشته‌های دیگر به تحصیل در مقطع دکترا بپردازند و گروهی دیگر که شامل صدهاتن می‌شود در انتظار تاسیس این رشته در سطح دکترا هستند. گذشته از این برای پاسخگویی به استقبال روزافزون جوانان برای تحصیل در رشته مردم‌شناسی کادر علمی، مورد نیاز است که در حال حاضر به علت نبود دوره دکتری این رشته بدون پاسخ مانده است.

بنابراین بطور خلاصه ضرورت تاسیس را می‌توان در وجود شمار وسیعی از علاقمندان این رشته برای ادامه تحصیل در سطح دکترا، وجود نیاز مبرم به تربیت اعضای هیئت علمی در این رشته، و نیاز به برخورداری از پژوهشگران متخصص در زمینه‌های مختلف فرهنگی برای پاسخگویی به نیازهای توسعه‌ای و کاربردی کشور در حال حاضر دانست.

طول دوره و واحدها

مطابق آئین نامه دوره دکترا است.

تعداد و نوع واحدهای درسی

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است

۱۰ واحد	دروس الزامی
۸ واحد	دروس اختیاری
۱۸ واحد	رساله
۳۶ واحد	جمع

فصل دوم

جداول دروس

جدول دروس کمبود دوره دکترای رشته مردم شناسی

پیش‌نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مردم شناسی فرهنگی	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مردم شناسی روستایی - عشایری	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مردم شناسی شهری	۳
	۹۶	-	۹۶	۶	-	۶	جمع کل	

جدول دروس الزامی دوره دکتری رشته مردم شناسی

پیش‌نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	بررسی و نقد نظریه‌های مردم‌شناسی	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	بررسی و نقد روش‌های مردم‌شناسی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مردم‌شناسی سیاسی جوامع اسلامی	۳
	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه علوم اجتماعی با تاکید بر نظریه‌های مردم‌شناسی	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مردم‌شناسی ایران، بعد از اسلام	۵
	۱۶۰	-	۱۶۰	۱۰	-	۱۰	جمع کل	

جدول دروس اختیاری دوره دکتری رشته مردم شناسی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	مردم‌شناسی اقوام ایرانی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	تغییر و تطابق‌پذیری در جوامع شهری در ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۳	تغییر و تطابق‌پذیری در جوامع (روستایی و عشایری) در ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۴	اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان پیشرفته	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	ارتباطات میان فرهنگی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۶	مردم‌شناسی جهان اسلام	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	مردم‌شناسی هنر ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۸	مردم‌شناسی خانواده و خویشاوندی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۹	مردم‌شناسی غذا و تغذیه ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۰	مردم‌شناسی زبان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۱	مردم‌شناسی زندگی روزمره در ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۲	مردم‌شناسی نهاد دین در ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	مردم‌شناسی ایران، قبل از اسلام	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع کل	۲۶	-	۲۶	۴۱۶	-	۴۱۶

* دانشجویان موظفند از بین دروس اختیاری (جدول فوق) ۸ واحد را به اختیار خود انتخاب و بگذرانند.

فصل سوم

سرفصل دروس

*درس الزامی

دروس پیش نیاز	نظری	جبراتی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد نظریه‌های مردم‌شناسی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Critical Review of Anthropological Theories
	عملی				
	نظری	الزامی		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
عملی					

هدف:

انسان‌شناسی امروز بیش از هر زمان دیگر به تأمل و تفکر عمیق درباره ریشه‌های نظری خود و به کارگیری این ریشه‌ها در تدوین و تبیین کاربردی این رشته نیاز دارد. اگر چه در نسل دوم انسان‌شناسان یعنی در دوره اندیشمندانی چون مالینوفسکی و اوانس پریچارد هنوز بر اولویت مطلق زمین و بر داده‌های اتنوگرافیک بیش از تفکر و نظریه‌پردازی تأکید می‌شد، در نسل‌های بعدی و به ویژه در دو دهه اخیر با اهمیت یافتن هرچه بیشتر شاخه‌هایی چون انسان‌شناسی تفسیری، انسان‌شناسی بازتابندگی از انسان‌شناسان انتظار می‌رود که علاوه بر گردآوری داده‌ها دست به تحلیل و ارائه چارچوب‌های نظری دقیق از این داده‌ها بزنند تا به این ترتیب بتوانند در کنار سایر دست‌اندرکاران علوم اجتماعی در توسعه جوامع انسانی و به ویژه در توسعه فرهنگی آنها سهم برجسته‌ای داشته باشند. از این رو درس نظریه‌ها می‌تواند و باید در همه مقاطع تحصیلی این رشته حضوری فعال داشته باشد و در هر مرحله بحث‌های عمیق‌تر و تازه‌تری را در میان دانشجویان مطرح کند و آنها را وادارد تا با سهولت و عمق بیشتری دست به تبیین‌های نظری بزنند.

به لحاظ روشی در این درس دانشجویان، ابتدا با آخرین نظریات انتقادی درباره مفهوم نظریه و نقش آن در پژوهش‌های انسان‌شناختی آشنا می‌شوند. سپس تلاش می‌شود که موقعیت نظریه در انسان‌شناسی و رابطه این موقعیت با وضعیت مشابه در سایر علوم اجتماعی روشن شده و دانشجویان درباره تأثیر نظریه متقابل نظریه و روش اشراف پیدا کنند. دانشجویان در طول این درس که به صورت سمینار برگزار می‌شود، هریک یکی از مفاهیم یا پرسمان‌های مهم در یک حوزه نظری را انتخاب کرده و ضمن ارائه آن در طول سمینار در نهایت یک مقاله علمی در حوزه نظری از آن استخراج می‌کنند که شرط پذیرش در این درس انتشار این مقاله خواهد بود.

سرفصل دروس :

۱. بحث انتقادی درباره رابطه نظریه و میدان تحقیق
۲. استفاده از نظریه در تبیین چارچوب‌های نظری در پژوهش‌های مردم‌شناختی
۳. بررسی انتقادی رابطه نظریه و روش‌های مورد استفاده در پژوهش‌های مردم‌شناختی
۴. نظریه و کاربردپذیری در مردم‌شناسی
۵. بررسی انتقادی نظریه‌های تطوری در مردم‌شناسی و رابطه آنها با رویکردهای توسعه‌ای و کاربردی
۶. بررسی انتقادی نظریه‌های اقلیمی - محیطی
۷. بررسی انتقادی نظریه‌های جنسیتی در مردم‌شناسی
۸. نظریه اسلام درباره مردم‌شناسی
۹. بررسی انتقادی نظریه‌های تفسیری، نمادین و بازتابندگی
۱۰. موقعیت کنونی نظریه‌پردازی در حوزه‌های اصلی مردم‌شناسی (فرانسه، بریتانیا، امریکا، آلمان و ...)
۱۱. آینده نظریه در مردم‌شناسی

منابع:

- احمدی، ب، ۱۳۷۰، ساختار و تاویل متن، تهران: نشر مرکز.
- الفاخوری، ح، الجرج، خ، ۱۳۷۳، تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، ترجمه عبدالمحمد آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی،
- باتامور، ت، ۱۳۷۵، مکتب فرانکفورت، ترجمه حسینعلی نوذری، تهران، نشر نی.
- برمن، م، ۱۳۷۹، تجربه مدرنیته، ترجمه مراد فرهادپور، تهران، نشر مرکز.
- بلانديه، ژ، ۱۳۴، انسان‌شناسی سیاسی، ترجمه فاطمه گیوه چیان، تهران، آران.
- بیتس، د، پلاگ، ف، ۱۳۷۵، انسان‌شناسی فرهنگی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، انتشارات علمی.
- باتامور، ت، ۱۳۷۵، مکتب فرانکفورت، ترجمه حسینعلی نوذری، تهران، نشر مرکز.
- فاستر، ج.م، ۱۳۷۸، جامعه سنتی و تغییرات فنی، ترجمه مهدی ثریا، تهران، انتشارات توس.
- فکوهی، ن، ۱۳۸۱، تاریخ اندیشه و نظریات انسان‌شناسی، تهران، نشر نی.
- کاپلستون، ف، ۱۳۷۵، تاریخ فلسفه، ترجمه اسماعیل سعادت و دیگران، تهران، سروش.
- کاریب، م، ۱۳۷۸، نظریه اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخیر، تهران، نشر آگه.
- هولاب، ر. ۱۳۷۵، یورگن هابرماس، نقد در حوزه عمومی، ترجمه حسین بشیریه، تهران، نشر نی.
- Abu-Lughod, L., (ed.), 1998, Rethinking Women: Feminism and Modernity in the Middle East.
- Appadurai, A., 1986, The Social life of Things: Commodities in Cultural Perspective, Cambridge, Cambridge University press.

- Arce, A., Long, N., 2000, *Anthropology, Development and Modernity*, London, New York, Routledge.
- Balandier, G., 1971, *Sens et puissance, les dynamiques sociales*, Paris, PUF.
- Balandier, G., 1973, *Anthropo-Logiques*, Paris, PUF.
- Bastide, R., 1971, *L'Anthropologie appliquée*, Paris, PUF.
- Baudriillard, J., 1981, *Simulacres et simulations*, Paris, Galilée.
- Beattie, J., 1966, *Other Cultures*, London, Routledge and Kegan Paul.
- Bloch, M., 1983, *Marxism and Anthropology, the History of Relation*, Oxford, Clarendon Press.
- Bourdieu, P., 1972, *Esquisse d'une théorie de la pratique*, Genève, Droz.
- Bourdieu, P., 1979, *La Distinction*, Paris, Minuit.
- Chatlet, F. et al., 1981, *Les Conceptions politiques au XXème siècle*, Paris, PUF.
- Clastres, P., *La Société contre l'État*, Paris, Minuit.
- Clifford, J., Marcus, G., (eds.), 1986 *Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography*, Berkeley, University of California Press.
- Copans, J., Jamin, J., 1978, *Aux Origines de l'anthropologie française*, Paris, Le Sycomore.
- Douglas, M., 1966, *Purity and Danger*, Harmondsworth, Penguin Books.
- Dumont, L., 1966, *Homo Hierarchicus, the Caste System and its Implication*, Chicago, University of Chicago press.
- Durand, G., 1969, *Les Structures anthropologiques de l'imaginaire*, Paris, Bordas.
- Elias, N., 1991, *La Société des individus*, Paris, Fayard.
- Eliade, M., 1956 *Le Sacré et le profane*, Paris, Gallimard.
- Escobar, A., 1991, "Anthropology and the Development Encounter: the Making and Marketing of development Anthropology", in *American Ethnologist*, 18 (4).
- Freeman, D., 1983, *Margaret Mead and Samoa: The Making and Unmaking of an Anthropological Myth*, Cambridge, Mass, London, Harvard University Press.
- Geertz, C., 1973, *The Interpretation of Culture, Selected Essays*, New York, Basic Books.
- Godelier, M., 1989, *L'Idée et le matériel*, Paris, Fayard.
- Harris, M., 1968, *The Rise of Anthropological Theory*, London, Routledge and Kegan Paul.
- Kilani, M., 1996, *L'Introduction à l'anthropologie*, Lausanne, Payot.
- Kuper, A., 1983, *Anthropology and Anthropologists: the Modern British School*, London, Boston, Melbourne and Henly, Routledge, and Kegan Paul.
- Leiris, M., 1934, *L'Afrique fantôme*, Paris, Gallimard.
- Lévi-Strauss, C., 1973, *Anthropologie Structurale*, Paris, Plon.
- Maffesoli, M., 1988, *Le Temps des tribus*, Paris, Meridiens - Klincksieck.
- Malinowski, B., 1967, *A Diary in the Strict Sense of the Term*, New York, Harcourt, Brace and World.
- Mercier, P., 1984, *L'Histoire de l'Anthropologie*, Paris, PUF.
- Ortner, S., 1996, *Making Gender, the Politics and Erotics of Culture*, Boston, Bacon Press.
- Saed, E., 1978, *Orientalism*, New York, Vintage.
- Turner, V., 1967, *the Ritual Process*, Chicago, Aldine.
- Williams, R., 1988, *Keywords, a Vocabulary of Culture and Society*, London, Fontana press.

*دروس الزامی

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد روش های مردم شناسی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Critical Review of Anthropological Methods	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

اهداف درس:

موضوع روش همواره از مهم ترین محورهای تمایز رشته انسان شناسی از سایر رشته های علوم انسانی بوده است. از این رو مطالعه انتقادی روش های رایج در این رشته و احاطه پیدا کردن بدانها هدف اولیه این درس است. از طریق این درس دانشجویان دانشی انتقادی در مورد مجموعه ای از روش های پژوهشی در انسان شناسی کسب می کنند و نسبت به مبانی معرفت شناختی، پیش فرض های نظری و مسائل و سوگیری های احتمالی این روش ها شناخت می یابند. مطالعه انتقادی روش ها و ارزیابی نقاط قوت و ضعف آنها، آنان را به بازاندیشی نظری و اخلاقی در پژوهش انسان شناسی، نوشتن پایان نامه و گزارش دفاعیه و نیز اجرای طرح های تحقیقاتی در حوزه های مربوطه قادر می سازد. روش کار در این کلاس، سمینار و ارائه مقالات انتقادی و بررسی انتقادی پروژه های انجام گرفته در زمینه انسان شناسی در همه حوزه ها است. به این ترتیب کلاس از دو بخش تشکیل می شود. از یک طرف ارائه مباحث انتقادی در شاخه های مختلف روش انسان شناسی و از طرف دیگر، بررسی انتقادی پژوهش ها.

سرفصل دروس:

۱. بحث انتقادی درباره مفهوم روش در علوم اجتماعی و انسان شناسی
۲. بنیان های نظری و معرفت شناختی پژوهش انسان شناسی
۳. بررسی انتقادی روش های کمی، نکات قوت و ضعف و کاربرد آنها در انسان شناسی
۴. بررسی انتقادی روش های کیفی، نکات قوت و ضعف و کاربرد آنها در انسان شناسی
۵. بحث انتقادی درباره اتخاذ نگاه چند جانبه یا شیوه چند روشی در پژوهش انسان شناسی
۶. بررسی انتقادی فنون و ابزارهای پژوهش انسان شناسی
- ۶.۱ فنون ناظر به داده های شفاهی: مصاحبه، روایت، گروه متمرکز

- ۶.۲. فنون ناظر به داده های چند کانونی: مشاهده، مردم نگاری، داده های بصری، اسناد و مدارک
۷. شرایط امکان و امتناع پژوهش های کاربردی (applied)، در انسان شناسی
۸. بررسی انتقادی روش در حوزه پژوهش های انسان شناسی تاریخی
۹. بررسی انتقادی روش در حوزه پژوهش های انسان شناسی زیستی
۱۰. بررسی انتقادی روش در حوزه پژوهش های انسان شناسی زیانشناختی
۱۱. بررسی انتقادی روش در حوزه پژوهش های انسان شناسی فرهنگی
۱۲. نقد روش های هستی شناسی در مردم شناسی از نظر اسلام
۱۳. نتیجه گیری و چشم اندازهای مباحث روش در انسان شناسی

منابع:

- بارت، استانلی، (۱۳۸۷)، نظریه و روش در انسان شناسی، ترجمه شاهده سعیدی، دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- پلتو، پرتی، ژ، (۱۳۷۵)، روش تحقیق در انسان شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی، چاپ اول.
- بلیکی، نورمن (۱۳۸۷)، طراحی پژوهش های اجتماعی، ترجمه حسن چاوشیان، نشرنی.
- بلیکی، نورمن دبلیو. اچ. (۱۳۸۹)، استراتژی های پژوهش اجتماعی، مترجم هاشم آقاییگ پوری، انتشارات جامعه شناسان. استراس، آنسلم. کورین، جولیت (۱۳۸۷)، اصول روش تحقیق کیفی، نظریه مبنایی، رویه ها و شیوه ها. ترجمه بیوک محمدی. انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- دوالت، مارجوری ال. (۱۳۸۵)، روش رهایی بخش؛ مطالعات زنان و پژوهش اجتماعی. ترجمه هوشنگ ناییبی. مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران، دانشگاه تهران. چاپ اول.
- فرانکفورت، چاوا. نجمیاس، دیوید، (۱۳۸۱)، روشهای پژوهش در علوم اجتماعی، ترجمه فاضل لاریجانی و رضا فاضلی، تهران: انتشارات سروش، چاپ اول.
- فلیک، اووه (۱۳۸۸)، درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی، نشرنی.
- محمدی، بیوک (۱۳۸۷)، درآمدی بر روش تحقیق کیفی، تهران، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- سیلورمن، دیوید، (۱۳۸۱)، روش تحقیق کیفی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشرنی.
- مک نیل، پاتریک (۱۳۷۸)، روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات آگه، چاپ دوم.
- منصوریان، محمد کریم، (۱۳۸۱)، روشهای پژوهش کیفی و کمی در علوم اجتماعی، شیراز، انتشارات نوید شیراز، چاپ اول.

- نبوی ، بهروز ، (۱۳۸۰)، مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی ،تهران :انتشارات کتابخانه فروردین ،چاپ بیستم.

- Bernard, H.R. 2001 (2nd edn) *Research methods in anthropology:Qualitative and Quantitative Methods*, Alta Mira:London (4th edn 2006).
- Ellen, R.F. 1984 (ed.) *Ethnographic research: a guide to general conduct*. London: Academic Press.
- Miles, M., and Huberman, M. (1984) *Qualitative Data Analysis*. (Second edition) Sage. [a variety of techniques, with examples.]
- Riley, J. (1990) *Getting the Most from Your Data: A Handbook of Practical Ideas on How to Analyse Qualitative Data*. Bristol: Technical and Educational Services Ltd.
- Silverman, D. (1993) *Interpreting Qualitative Data*. Sage.
- Strauss, A. (1987) *Qualitative Analysis for Social Scientists*. Cambridge University Press.
- Strauss, A., and Corbin, J. (1990) *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. Sage. [A straightforward introduction.]
- Brannen, J. (Ed.) (1992) *Mixing Methods: Qualitative and Quantitative Research Theory and Practice*. Avebury.
- Bryman, A. (1988) *Quantity and Quality in Social Research*. Allen and Unwin, , London.
- Hammersley, M. (1992) *What's Wrong with Ethnography?* Routledge.
- Berg, B.L. (1989) *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Allyn and Bacon.
- Denzin, N.K., and Lincoln, Y.S. (Eds.) (1994) *Handbook of Qualitative Research*. Sage.
- Ely, M., Anzul, M., Friedman, T., Garner, D., and Steinmetz, A.M. (1990) *Doing Qualitative Research: Circles within Circles*. Falmer Press.
- Ericsson, K.A., and Simon, H.A. (1993) *Protocol Analysis: Verbal Reports as Data*. MIT Press. [a classic on protocol analysis, albeit imperfect]
- Ellen, R.F. 1984 (ed.) *Ethnographic research: a guide to general conduct*. London: Academic Press.
- Gupta, A. & J. Ferguson (eds.) 1997. *Anthropological locations: boundaries and grounds of a field science*. Berkeley: University of California Press.
- Geertz, C., 1983, *Local Knowledge: Further Essays in Interpretive Anthropology*, New York, Basic Books.
- Hakim, C. (1987) *Research Design: Strategies and Choices in the Design of Social Research*. Allen and Unwin.
- Hammersley, M. & P. Atkinson 1983. *Ethnography: principles in practice*. London: Tavistock.
- Hastrup, K. & P. Elass 1990. 'Anthropological advocacy: a contradiction in terms?', *Current Anthropology* 13: 301-310.
- Maykut, P., and Morehouse, R. (1994) *Beginning Qualitative Research: A Philosophical and Practical Guide*. Falmer Press
- Morgan, D.L. (1988) *Focus Groups as Qualitative Research*. Sage.
- Reinharz, S., 1992 *Feminist Methods in Social Research*, New York.
- Robson, C., 1993, *Real World Research*, Oxford, Oxford University press.
- Spradley, J.P. (1980) *Participant Observation*. Hold, Rinehart and Winston.
- Sarana, G., 1975, *the Methodology of Anthropological Comparison*, Tuscon, University of Arizona press.

*درس الزامی

درس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی سیاسی جوامع اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Political Anthropology of Islamic Societies
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف و ضرورت:

جهان اسلام و مجموعه کشورهای تشکیل دهنده این حوزه جغرافیایی عظیم، یکی از اجزای اصلی جغرافیا و فرهنگ جهانی است که در طول تاریخ، از قرن هفتم میلادی تاکنون فراز و فرودهای زیادی را پشت سر گذاشته است. فراز و فرودهایی که گاه در قالب تشکیل دولتهای اسلامی و گاه با شکست دولتهای اسلامی همراه بوده است. امر سیاسی در اسلام، در طول تاریخ امری یکپارچه نبوده است. دوگانگی کلی جهان اسلام به دو شاخه سنی و شیعی و همچنین چندپارگی هرکدام از این دو مذهب، سبب بوجود آمدن رویکردهای مختلفی در حوزه امر سیاسی گردیده است. رویکردهایی که گاه مخالف و متضاد با یکدیگر بوده و گاه به تقویت یکدیگر پرداخته اند. در شاخه سنی اسلام، رویکرد کلی به امر سیاسی، رویکردی معطوف به قدرت بوده و نگاه تئولوژیک به امر سیاسی در مرحله پسینی قرار دارد. از اینرو، کسب قدرت و اداره جامعه توسط قدرت، امری است که شالوده اصلی نظریه سیاسی اسلام سنی را تشکیل می دهد. در شاخه شیعی اما، نگاه تئولوژیک به سیاست، امری پیشینی است و حاکم اسلامی بایستی دارای شرایطی شرعی باشد. از اینرو، در دست گرفتن قدرت و اداره جامعه، امری پسینی است، نه پیشینی. این دو رویکرد کلی در مورد سیاست و امر سیاسی در اسلام، در ارتباط با فرهنگ مردم در کشورهای مختلف اسلامی، و همچنین شرایط منطقه ای و بین المللی در زمانهای مختلف، سبب بوجود آمدن سیستم های مختلف سیاسی در طول تاریخ، و بطور خاص در قرن بیستم شده است. مطالعه در زمانی (Diachronic) و همزمانی (Synchronic) سیستم های سیاسی مبتنی بر اسلام و ارتباط آنها با مولفه های فرهنگی جوامع مسلمان، و همچنین تجربه های حکومتی مبتنی بر اسلام در قرن بیستم، از جمله اهداف این درس می باشد.

سرفصل ها:

- اسلام سیاسی چیست و امر سیاسی از منظر اسلام چگونه است؟
- مولفه های سیاسی جوامع اسلامی چیست
- بحث در مورد ژنو کالج و ژنوپلیتیک جهان اسلام و نحوه پراکندگی جمعیت های مسلمان.
- ارتباط دایاسپورای جمعیتی مسلمانان با امر سیاسی
- سیر تاریخی اسلام سیاسی در دو شاخه اسلام شیعی و اسلام سنی
- انقلاب ایران به عنوان نقطه عطف جنبش های اسلامی در قرن بیستم، و نقش مذهب در امر سیاسی
- همونیگ شدن دال برتر اسلام، در مواجهه با مدرنیته
- جنبش های اسلامی معاصر و رابطه آنان با فرهنگ های بومی
- ایدئولوژی های مدرن و رابطه آنان با امر سیاسی در جهان اسلام
- بیداری اسلامی و رابطه آن با امر سیاسی در جهان اسلام

منابع:

- سعید، بابی، ۱۳۷۹، هراس بنیادین، اروپامداری و ظهور اسلام گرایی، ترجمه غلامرضا جمشیدی ها و موسی عنبری، تهران: دانشگاه تهران.
- نادری، احمد، ۱۳۸۶، گفتمان جنبش شیعی عراق، بررسی انسان شناختی، تهران، نزدیک.
- نویسندگان، ۱۳۸۴، تاریخ تشیع، تهران: سمت، دو جلد
- اسپوزیتو، جان، انقلاب ایران و بازتاب جهانی آن، ترجمه محسن مدیر شانه چی، تهران: مرکز بازشناسی اسلام و ایران.
- لوئیس، برنارد، ۱۳۸۱، خاورمیانه، دو هزار سال تاریخ از ظهور مسیحیت تا امروز، ترجمه حسن کامشاد، تهران: نی.
- نامدار، مظفر، ۱۳۷۶، رهیافتی بر مکتبها و جنبش های سیاسی شیعه در صد ساله اخیر، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- السید، رضوان، ۱۳۸۳، اسلام سیاسی معاصر در کشاکش هویت و تجدد، ترجمه مجید مرادی، مرکز بازشناسی اسلام و ایران.
- موتقی، سید احمد، ۱۳۸۹، جنبش های اسلامی معاصر، تهران: سمت، چاپ یازدهم.
- راباسا، آنجل و بنارد، چریل، ۱۳۸۹، استراتژی آمریکا: توسعه شبکه های سکولار و لیبرال در جوامع اسلامی، ترجمه علی اکبر اسدی، تهران: اندیشه سازان نور.
- احمدی، حمید، ۱۳۸۷، قومیت و قوم گرایی در ایران، افسانه یا واقعیت؟ تهران: نی
- رضوی، سلمان، و پاشاقاسمی، علی، ۱۳۹۱، تجربه حکومتی حماس، تهران: اندیشه سازان

- درایسل، آلسدایر، بلیک، جرالد، ۱۳۷۰، جغرافیای سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا، ترجمه دره میرحیدر، تهران: دفتر مطالعات سیاسی

- الطویل، کمیل، ۱۳۹۱، القاعده و خواهرانش، ترجمه محمد علی پوشی و محمدرضا بلوردی، تهران: اندیشه سازان

- عنایت، حمید، ۱۳۷۲، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، ترجمه بهاء الدین خوارزمشاهی، تهران: خوارزمی

- عنایت، حمید، ۱۳۷۶، سیری در اندیشه سیاسی عرب، تهران: امیرکبیر

- اخلاقی، محمد علی، ۱۳۸۴، شکل گیری سازمان روحانیت در شیعه، قم: شیعه شناسی

- خامه یار، عباس، ۱۳۹۰، ایران و اخوان المسلمین، عوامل واگرایی و همگرایی، تهران: اندیشه سازان.

- جبین، آصف، ۱۳۸۷ جهان اسلام از منظرهای سیاسی متفاوت، ترجمه سید احمد موثقی، تهران: اندیشه سازان.

- قاسم، نعیم، ۱۳۸۳، حزب الله لبنان، خط مشی گذشته و آینده آن، ترجمه محمدمهدی شریعتمدار، تهران: اطلاعات.

-Faath, Sigrid, 2010, Rivalitäten und Konflikt zwischen Sunniten und Schiiten in Nahos, Berlin: DGAP
-Abdullah, Thabit A. J, 2006, Dictatorship, Imperialism and Chaos: Iraq since 1989, London and New York

- Ahmad, Feroz, 1993, The Making of Modern Turkey, London & New York

- Ayubi, N, 2005, Political Islam, Religion and Politics in the Arab World, Second Edition, London

- Azani, Eitan, 2009, Hezbollah: The Story of the Party of God. From Revolution to Institutionalization, London

- Berman Paul, 2003, Terror and Liberalism, New York

- Esposito, J, 1983, Voices of Resurgent Islam , New York

- Esposito, J, 1984, Islam and Politics, New York

- Esposito, J, 2002, Unholy war: Terror in the name of Islam, New York

-Euben, Roxanne L, 1999, Enemy in the Mirror, New Jersey

- Fandy, Mamoun, 1999, Saudi Arabia and the Politics of Dissent, New York

- Fukuyama, Francis, 1992, The End of History and the Last Man, New York

-Fuller, Garham E & Francke, Rend Rahim, 1999, The Arab Shi'a, The Forgotten Muslims, London

- Ismael, Tareq Y, 2008, The Rise and Fall of the Communist Party of Iraq, Cambridge

- Jabar, Faleh. A, 2003, The Shi'ite Movement in Iraq, London

- Keddie, Nikkie R, 1968, An Islamic Response to Imperialism, Political and Religious Writings of Sayyid Jamal ad-Din al-Afghani, Berkeley

- Keddie Nikkie, 1983, An Islamic Response to Imperialism, Berkeley

- Keddie, Nikki. R, 2006, Modern Iran: Roots and Results of Revolution, Yale

- Kedourie, Elie, 1992, The Politic in the Middle East, Oxford

- Kedourie, Elie, 1966, Afghani and Abduh: An Essay on Religious Unbelief and Political Activism in Modern Islam, London

- Lewis, Bernard, 1988, The Political Language of Islam, Chicago

- Lewis Bernard, 1993, Islam and the West, Oxford

- Huntington, Samuel P, 1996, The Clash of Civilizations and the Remaking of World order, New York

*دروس الزامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: فلسفه علوم اجتماعی با تأکید بر نظریات مردم‌شناسی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: The Philosophy of Social Sciences with Reference to Anthropological Theories
	عملی				
	نظری	الزامی		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				
	نظری	اختیاری		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				

هدف:

بررسی بنیانهای نظریه علوم اجتماعی با تأکید بر نظریات مردم‌شناسی

سرفصل‌ها:

ماهیت علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی

پوزیتویسم و روش‌های تبیینی

هرمنیوتیک و روش‌های تفسیری

نظریه انتقادی و رویکردهای پسامدرن

رنالیسم انتقادی

روش‌شناسی مطالعات اجتماعی جهان اسلام

روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی

منابع:

- ایون شرت، ۲۰۰۶، فلسفه علوم اجتماعی قاره‌ای، ترجمه: هادی جلیلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۷.
- برابان فی، ۱۹۹۶، ترجمه: خشایار دیهیمی، تهران، طرح نو، ۱۳۸۱.
- آندرو سائر، ۱۹۹۲، روش در علوم اجتماعی رویکردی رنالیستی، ترجمه: عماد افروغ، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۹.
- راجر تریگ، ۲۰۰۱، فهم علم اجتماعی، ترجمه: شهناز مسمی‌پرست، تهران، نشر نی، ۱۳۸۴.

- تدبنتون دیان کرایپ، ۲۰۰۱، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه: شهناز مسمی پرست و محمود متحد، تهران، آگه، ۱۳۸۴.
- حمید پارسا، ۱۳۹۰، روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی، قم، کتاب فردا.
- ماکس وبر، روش‌شناسی علوم اجتماعی، ترجمه: حسن چاوشیان، تهران، نشر مرکز، ۱۳۸۲.
- هانری کرین، ارض ملکوت، ترجمه: ضیاء الدین دهشیری، تهران، طهوری، ۱۳۸۳.
- Anderson, R. J.; Hughes, J. A; Sharrock, W. W. 1986. *Philosophy and the Human Sciences*. Croom Helm: London and Sydney.
- Azevedo, J. 1997. *Mapping Reality: an Evolutionary Realist Methodology for the Natural and Social Sciences*. New York. SUNY Press.
- Barnes, B. 1974. *Scientific Knowledge and Sociological Thinking*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Benton, T.; Craib, I. 2001. *Philosophy of Social Science: The Philosophical Foundations of Social Thought*. Hampshire: Palgrave.
- Bhaskar, R. 1978. *A Realist Theory Science*. (2nd edn.) Brighton: Harvester.
- Bohman, J. 1991. *New Philosophy of Social Science: Problem of Indeterminacy*. Polity Press.
- Bottomore, T. 1974. *Marxist Sociology*. London: Macmillan.
- Cohen, I. B. 1993. *The Natural and Social Sciences: Some Critical and Historical Perspectives*: Kluwer Academic Publishers: Dordrecht, Boston.
- Doyal, L.; Harris, R. 1986. *Empiricism, Explanation and Rationality: and Introduction, to the Philosophy of the Social Sciences*. London: Rutledge.
- Dupre, J. 2003. *Darwin's Legacy. What Evolution Means Today*. Oxford University Press.
- Feyerband, 1962. 'Explanation, Reduction and Empiricism' in Feigl, H. and Maxwell, G. eds. *Minnesota Studies in the Philosophy of Science*, Vol, 3. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Glynn, S. 1986. *European Philosophy and the Human and Social Sciences*. Aldershot: Gower.
- Goldman, A, I. 1992. *Liaisons: Philosophy Meets the Cognitive and Social Sciences*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gordon, L. R. 1995. *Fanon and the Crisis of European Man: An Essay on Philosophy and the Human Sciences*. London, New York: Routledge.
- Harrison, R. ed. 1979. *Rational Action: Studies in Philosophy and Social Science* Cambridge: Cambridge University Press.
- Hindess, B. 1977. *Philosophy and Methodology in the Social Sciences*. Sussex: Harvester Press.
- Hollis, M.; Lukes, S. eds. 1982. *Rationality and Relativism*. Oxford: Blackwell.
- Keat, R.; Urry, J. 1982. *Social Theory as Science*, London: Routledge and Kegan Paul.
- Kuhn, T. 1962. *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: Chicago University Press.
- Kukla, A. 2000. *Social Constructivism and the Philosophy of Social Science*, New York: Rutledge.
- Lakatos, I. Musgrave, A. eds. 1970. *Criticism and the Growth of Knowledge*.
- Martin, M.; McIntyre, L.C. 1994. *Readings in the Philosophy of Social Science* Cambridge, MA: MIT Press.
- Outhwait, W. 1987. *New philosophies of Social Science: Realism, Hermeneutics and Critical Theory*. London: Macmillan.
- Philips, D. C. 1987. *Philosophy, Science, A Social Inquiry: Contemporary Methodological Controversy*. Oxford: Pegamon Press.
- Potter, G. 2000. *The Philosophy of Social Science: New Perspectives*. Harvard: Pearson Education Ltd.
- Root, M. 1993. *Philosophy of Social Science: The Methods, Ideals, and politics of Social Inquiry*, Oxford: Blackwell.
- Rosenberg, A. 1988. *Philosophy of Social Science*, Oxford: Clarendon Press.

- Rosenberge, A. 2000. Darwinism in Philosophy, Social Science, and Policy. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sayer, D. 1979. Marx's Method. Brighton: Harvester.
- Scott, G. 1991. The History and Philosophy of Science. London, New York: Routledge.
- Winch, P. 1958. The Idea of Social Science. London: Routledge and Kegan Paul.

*دروس الزامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی ایران، بعد از اسلام
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Iran, after Islam
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					

هدف درس:

این درس به بررسی فرهنگ و جامعه ایران پس از ورود اسلام خواهد پرداخت. برخورد جامعه ایرانی با باورها و ارزش‌ها و الگوهای رفتاری دین اسلام، مجموعه خاص و منحصر بفردی از فرهنگ را پدید آورد که از آن می‌توان با عنوان سبک زندگی اسلامی- ایرانی یاد کرد. این شیوه زیست جدید در دوره‌های مختلف تاریخی مولفه‌ها و ویژگی‌های خاصی را داشته است که در این درس تلاش می‌شود تا دانشجویان با آنها آشنا شوند. محور قرار دادن پیوند دین و فرهنگ در این درس نشان می‌دهد که چگونه این دو عنصر مهم جوامع انسانی می‌توانند به تغییرات شگرفی منجر شوند.

ضرورت درس:

جامعه ایرانی پس از ورود اسلام به آن، دارای عنصر و مولفه اصلی دین اسلام شده است و لذا هیچگاه نمی‌توان فهمی درست و کامل از باورها و رفتارهای ایرانیان داشت، مگر اینکه همه این مسائل و امور را در پرتو نهاد دین ملاحظه کرد. دین اسلام به طور قطعی و اساسی در شکل‌دهی و باز- شکل‌دهی آرمان‌ها و الگوهای رفتاری توده‌های مردمی و نیز اقبال تأثیرگذار همواره نقش اساسی بازی کرده است. این تأثیرات هم در محیط‌های شهری (سستی و مدرن) و هم در محیط‌های غیر- شهری (روستایی و عشایری) قابل بررسی است؛ تأثیراتی که هم تجلی‌های ملموس در پی داشته است (همچون در هنرهای بومی) و هم تظاهرات معنوی و اندیشه‌ای را سامان داده است.

سرفصل درس:

- اوضاع سیاسی - اجتماعی ایران در زمان ورود اسلام
- زمینه های فرهنگی مهم و تأثیرگذار در همسازی بین فرهنگ اسلامی و فرهنگ ایرانی
- اقتصاد اسلامی در فقه اسلامی و فرهنگ اسلامی (نوع اقتصاد پولی ربوی و یا غیر ربوی و تأثیر آن در سبک زندگی اسلامی
- عقلانیت اسلامی و سبک زندگی با توجه به سیره شرعیه و مسلمین در طول تاریخ اسلام در خاورمیانه و ایران
- خانواده به عنوان عنصری ترین واحد اجتماعی در منابع اسلامی و فرهنگ اسلامی و مسلمین
- مناسبات اجتماعی با توجه به جغرافیای اسلام و مسلمین و تأثیر آن در سبک زندگی اسلامی
- مناسبات ملی زمانی و مکانی و زندگی اسلامی
- نظام تعلیم و تربیت اسلامی و سبک زندگی اسلامی
- مردم شناسی اسلامی - ایرانی

منابع درس:

- کتاب های اخلاق اسلامی (مثل حیلۃ المتقین علامه مجلسی، معراج السعاده، جامع السعادات، نواقین، مفاتیح الحیات آیت اله جوادی آملی و ...)
- کتاب های فقهی (مثل جواهر الکلام و جامع الشرائع)
- آرنولد، توماس تاریخ گسترش اسلام، ترجمه ابوالفضل عزتی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۴
- ابن اخوه، آیین شهرداری (معالم القریه)، ترجمه جعفر شعار، تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۷.
- ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد، مقدمه، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۹.
- ابن قتیبه، عیون الاخبار، بی جا، شریف الرضی، ۱۴۱۵.
- ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات، النجف، المطبعه المرتضویه.
- احمد، منیر الدین، نهاد آموزش اسلامی، ترجمه محمد حسین ساکت، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۶۸
- ایازی، سید محمد علی، «نقش دین و کارکردهای واقعی آن در جامعه»، نشریه فرهنگ و پژوهش، شماره ۱۴۲.
- برغانی، ملا محمد تقی (شهید ثالث)، مجالس المتقین، چاپ سنگی، رحلی، خط عبدالخالق، بی تا.
- بهار، مهری، «نقش و جایگاه زنان در مراسم عزاداری»، نشریه پژوهش زنان، دوره ۱، شماره ۱، پائیز ۱۳۸۰.
- بوش ریچارد، و دیگران، جهان مذهبی، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۴.
- پلتو، پرتی. ر.، روش تحقیق در انسان شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، علمی، ۱۳۷۵.
- توکلی، غلام حسین، دین و چشم اندازهای نو، قم، دفتر تبلیغات اسلامی قم، ۱۳۷۵.

- جعفریان، رسول، « سوگواری محرم در سفرنامه های خارجی»، نشریه نور علم، دوره چهارم، شماره چهارم، ۱۳۶۸.
- تاریخ تشیع در ایران، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، ۱۳۶۸.
- خلیفه، عبد اللطیف محمد، روان شناسی تحول ارزش ها، ترجمه سید حسین سیدی، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۸.
- داغ، محمد و اویمن، حفظ الرحمن رشید، تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام، ترجمه علی اصغر کوشاقر، تبریز، دانشگاه تبریز، ۱۳۶۹.
- دین و دینداری در عصر حاضر، مجموعه مصاحبه ها، سخنرانی ها و مقالات دومین و سومین سمینار نیایش، تهران، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)، ۱۳۸۱.
- زیدان، جرجی، تاریخ تمدن اسلامی، تهران، امیر کبیر، ۱۳۶۹.
- کریمی، منیژه، بررسی رابطه نگرش مذهبی و شیوه فرزند پروری والدین با نگرش مذهبی دختران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه الزهراء، ۱۳۸۰.
- گیویان، عبدالله، سنجش و نگرش مردم تهران راجع به نقش و کارکرد دین، شورای فرهنگ عمومی، ۱۳۷۷.
- مطهری، مرتضی، آزادی معنوی، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.
- همیلتون، ملکم، جامعه شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، تیبان، ۱۳۷۷.
- هیوم، رابرت ا...، ادیان زنده جهان، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، (چاپ ششم)، ۱۳۷۶.
- ویلسون، جان. ای، جدا انگاری دین و دنیا، ترجمه بهاء الدین خرمشاهی، تهران، طرح نو، ۱۳۷۴.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم شناسی اقوام ایرانی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۳ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Iranian Ethnic Groups
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد	
	عملی				
نظری	اختیاری	☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			
عملی					

هدف:

ایران به عنوان کشوری با تنوع قومی، فرهنگی و زبانی قابل توجه، سرزمینی بزرگ و حیطه جغرافیایی وسیعی و در خور توجه برای مطالعات قومی - زبانی در جهت شناخت هویت فرهنگی و زبانی اقوام ساکن در آن است. آشنایی دانشجویان دوره دکترا در سطحی عمیق با ترکیب قومی و زبانی جمعیت کشور و مؤلفه‌های هویت قومی و ملی آنان، هدف اصلی این درس است.

بخش مهمی از درس، انجام یک پژوهش میدانی و ارائه آن در کلاس است.

سرفصل دروس

- نظریه‌های قومی - زبانی
- ارتباط زبان، قومیت و فرهنگ
- ساکنان اولیه ایران زمین
- مهاجرت‌ها، تماس‌ها و برخوردها
- مهاجرت‌های بعدی
- ترکیب قومی - زبانی ایران در گذشته
- ترکیب قومی - زبانی جمعیت در ایران معاصر
- ارتباطات تاریخی میان گروه‌های قومی - زبانی
- زبان شناسی تماس

- هویت قومی، هویت ملی و زبان
- حقوق زبانی - زندگی اقلیت های قومی - زبانی

منابع:

- احمدی، حمید. ۱۳۷۹. قومیت و قوم گرایی در ایران. تهران: نشر نی.
- اشمیت، رودیگر. ۱۳۸۳ - ۱۳۸۲. راهنمای زبان های ایرانی. ۲ جلد، ترجمه حسن رضایی باغ بیدی و همکاران، تهران: انتشارات ققنوس.
- امان اللهی، سکندر. ۱۳۷۰. قوم لر. تهران: انتشارات آگاه.
- ارانسکی، یوسیف. ۱۳۷۸. زبان های ایرانی. ترجمه علی اشرف صادقی، تهران: انتشارات سخن.
- بازن، مارسل. ۱۳۶۷. طالش. ترجمه مظفرامین فرشچیان، ۲ جلد، مشهد: آستان قدس رضوی.
- تکمیل همایون، ناصر. ۱۳۷۹. گستره فرهنگی و مرزهای تاریخی ایران زمین. تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.
- راتین، اسماعیل. ۱۳۵۵. ایرانیان ارمنی. تهران: امیرکبیر.
- زند مقدم، محمود. ۱۳۷۸. حکایت بلوچ. تهران: انجمن آثار و مفاخر ملی.
- صفی نژاد، جواد. ۱۳۸۰. لرهای ایران. تهران: نشر آتیه.
- طیبی، حشمت الله. ۱۳۷۱. مبانی جامعه شناسی و مردم شناسی ایلات و عشایر. تهران: دانشگاه تهران.
- عبدلی، علی. ۱۳۶۳. تالش ها کیستند. بندر انزلی: دهخدا.
- عسگری خانقاه، اصغر و محمد شریف کمالی. ۱۳۷۴. ایرانیان ترکمن. تهران: نشر اساطیر.
- گیرشمن، ر. ۱۳۵۵. ایران از آغاز تا اسلام. ترجمه محمد معین، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- مالوری، ج. و دیگران. ۱۳۵۳. سه گفتار درباره آریاییان. ترجمه مسعود رجب نیا. تهران: انجمن فرهنگ ایران باستان.
- نیکیتین، واسیلی. ۱۳۶۶. کردوکردستان. ترجمه: محمد قاضی، تهران: انتشارات نیلوفر.
- یوردشاهیان، اسماعیل. ۱۳۸۰. تبار شناسی قومی و حیات ملی. تهران: نشر فرزاد و مرکز بین المللی گفتگوی تمدن ها.

- Beeman, W. 1986. Language, Power and Status in Iran. Bloomington: Indiana University Press.
- Boas, F. 1940. Race, Language and Culture. New York: The free press

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: تغییر و تطابق پذیری در جوامع شهری در ایران
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Change and Compatibility in the Urban Regions of Iran
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Change and Compatibility in the Urban Regions of Iran
	عملی				
نظری	اختیاری	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Change and Compatibility in the Urban Regions of Iran		
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف:

جوامع شهری و صنعتی امروز به رایج‌ترین شکل حیات انسان‌ها بدل شده‌اند و نه تنها در تمام کره زمین درصد شهرنشینی به رقمی بالاتر از ۵۰ درصد ساکنان آن رسیده است، بلکه در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه، از جمله در کشور خود ما نیز این رقم سطح بسیار بالایی یعنی نزدیک به ۷۰ درصد جمعیت را در بر می‌گیرد. افزون بر این جمعیت‌های روستایی و عشایری که هنوز به شیوه‌های زیستی پیشین خود ادامه می‌دهند نیز به شدت و هر چه بیش از پیش تحت تأثیر موقعیت‌های شهری قرار گرفته و در سبک‌های زندگی خود و به ویژه در ذهنیت‌ها و در رابطه خود با جهان بیرونی و با سایر انسان‌ها تغییراتی اساسی ایجاد کرده‌اند. بنابراین به جرات می‌توان گفت که امروز نمی‌توان بر هیچ جامعه‌ای اعم از شهری و غیر شهری مطالعه کرد بدون آنکه این تأثیر گذاری شدید (که در بسیاری موارد منفی و نامطلوب است اما بهر حال ناگزیر می‌نماید) را در نظر نگرفت.

به همین دلیل نیز پرسمان‌ها (پروبلماتیک‌ها) ی جوامع انسانی کنونی و به ویژه کشور ما پرسمان‌هایی است که به این گونه پیچیدگی‌ها بر می‌گردد. البته این نکته را نیز نباید ناپدید انگاشت که تقریباً در همه جای جهان ما در حال گذار از جوامع صنعتی به جوامع پسا صنعتی هستیم اما این گذار خود مسأله‌ای پرسمان برانگیز و اغلب بسیار مشکل و تنش زا بوده و به همین دلیل لزوم مطالعه در این زمینه‌ها را به خصوص توسط انسان‌شناسان دو چندان می‌کند.

به لحاظ روشی در این درس دانشجویان به صورت موردی مطالعات شهری را در حوزه‌های توسعه فناوریانه، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی نقد کرده و بنا بر موضوع کار خود، بر تأثیر سیاست‌گذاری‌های مربوط به تغییر الگوها بر روند زندگی مردم پژوهش می‌کنند. موضوع اصلی کار این سمینار، زندگی شهرنشینی و مسائلی است که در سطوح گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و غیره به وجود می‌آورد. گذشته از این راه‌های انطباق پذیری با این

تغییرات به گونه‌ای که مشکلات و موانع کمتر و توسعه پایدار ممکن شود، مورد مطالعه قرار می‌گیرد. دانشجویان در طول مدت سمینار کارهای خود را در کلاس ارائه می‌نمایند و هر یک از کارها مورد بحث و تبادل نظر و نقد قرار می‌گیرد تا دانشجویان بتوانند نتیجه کار خود را به صورت یک گزارش نهایی برای ارزیابی ارائه دهند.

سرفصل دروس:

- ۱- بررسی انتقادی حوزه مطالعات شهری و غیرشهری در انسان‌شناسی با توجه به تاریخ این رشته.
- ۲- بررسی انسان‌شناسی شهری و تأثیر انسان‌شناسی در حوزه نظریات و کاربردهای توسعه
- ۳- شهرنشینی به مثابه یک فرایند برون‌زا در کشورهای در حال توسعه
- ۴- بررسی انتقادی نظریات شهر و شهرنشینی در انسان‌شناسی
- ۵- بررسی انتقادی رویکردهای شهری در شاخه‌های برنامه‌ریزی، طراحی، معماری، جامعه‌شناسی، روانشناسی اجتماعی و انسان‌شناسی
- ۶- بررسی انتقادی رویکرد کاربردی در انسان‌شناسی شهری
- ۷- بررسی انتقادی ویژگی‌های فرهنگی - اجتماعی شهرهای کشور
- ۸- بررسی انتقادی - تطبیقی شهرنشینی در ایران و کشورهای توسعه یافته
- ۹- بررسی انتقادی - تطبیقی شهرنشینی در ایران و خاورمیانه
- بررسی انتقادی شهرنشینی در ایران و سایر کشورهای در حال توسعه

منابع:

- اشرف، ا.، ۱۳۵۹، موانع تاریخی رشد سرمایه‌داری در ایران، تهران: زمینه.
- امانی، م.، ۱۳۵۰، شهرگرایی و شهرنشینی در ایران، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.
- بردول، ف.، ۱۳۷۲، سرمایه‌داری و حیات مادی، تهران: آگاه.
- بنه ولول، ۱۳۶۹، تاریخ شهرهای اسلامی و اروپایی در قرون وسطا، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- پیرنیا، ک.، ۱۳۸۷، آشنایی با معماری اسلامی، تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت.
- پیگولسکایا، ۱۳۶۷، شهرهای ایران در روزگاران باستان و ساسانیان، ترجمه عنایت اله رضا، تهران: انتشارات خوارزمی.
- توفیق، ف.، ۱۳۶۹، مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات مسکن و شهرسازی.
- حبیبی، م.، ۱۳۸۰، از شهر تا شار، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- حسامیان و دیگران، ۱۳۷۷، شهرنشینی در ایران، تهران: آگه

- دیکنز، پ.، ۱۳۷۷، جامعه‌شناسی شهری، جامعه، اجتماعی محلی و طبیعت انسانی، ترجمه حسین بهروان. مشهد: آستان قدس رضوی.
- رهنمایی، م.ت.، ۱۳۶۹، مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات مسکن و شهرسازی.
- ریمون.آ.، ۱۳۷۰، شهرهای بزرگ اسلامی در قرن‌های دهم تا دوازدهم هجری، ترجمه حسین سلطانزاده، تهران: ناشر: مترجم.
- زنجانی، ح.، ۱۳۶۹، مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات مسکن و شهرسازی.
- سازمان بین‌المللی کار، ۱۳۷۰، مهاجرت، شهرنشینی و توسعه، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی.
- سلطانزاده، ح.، ۱۳۶۵، تاریخ مدارس ایران، تهران: آگاه
- سلطانزاده، ح.، ۱۳۶۵، مقدمه‌ای بر شهر و شهرنشینی در ایران، تهران: نشر آبی.
- سلطانزاده، ح.، ۱۳۶۶، بازارها در شهرهای ایران، در محمد یوسف کیانی، شهرای ایران، ج ۲
- شکوئی، ح.، ۱۳۷۴، دیدگاه‌های نو در جغرافیای شهری، تهران: سمت.
- شوای، ف.، ۱۳۷۵، شهرسازی، واقعیات و تخیلات، ترجمه سید حسن حبیبی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- عظیمی، ن.، ۱۳۸۱، پویای شهرنشینی و مبانی نظام شهری، مشهد: نیکا.
- فکوهی، ن.، ۱۳۸۳، انسان‌شناسی شهری، تهران: نشر نی.
- کیانی، م.ی.، ۱۳۶۶، شهرهای ایران، تهران: جهاد دانشگاهی.
- لینچ، ک.، ۱۳۷۶، تئوری شکل خوب شهر، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- مجیدزاده، ی.، ۱۳۶۸، آغاز شهرنشینی در ایرت، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- مزینی، م.، ۱۳۷۳، مقالاتی درباره شهر و شهرنشینی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- هاگت، پ.، ۱۳۷۵، جغرافیای ترکیبی نو، ترجمه شاپور گودرزی نژاد، تهران: سمت.

- Bashman, A., 1976, The Cross Cultural Study of Complex Societies, Myfield, Publishing Company.
- Baudriallrd, J., 1981, Simulacre et simulation, Paris, Galile.
- Baudrillard, J., 1970, La societe de consomation, mythes et structures, Paris, Denoel.
- Benevolo, L., 1993, La Ville dans l'histoire Europeenne.

*دروس اختیاری

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: تغییر و تطابق‌پذیری در جوامع (روستایی و عشایری) در ایران
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Change and Compatibility in the Rural and Nomadic Communities of Iran
	عملی				
	نظری	الزامی		اختیاری	
	عملی				
نظری	اختیاری	☐ ندارد ☒ دارد ☐ ندارد ☒ دارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			
عملی					

هدف:

در این درس دانشجویان در یکی از دو حوزه روستایی و عشایری و به صورت موردی به مطالعه و بررسی بسترهای توسعه اقتصادی، تکنولوژیکی، فرهنگی و اجتماعی پرداخته و پس از معرفی و نقد آن، جنبه‌های تأثیرگذار و تأثیرپذیر در سیاست‌گذاری‌های فرهنگی - اجتماعی را شناسایی کرده و به بحث می‌گذارند.

محور پژوهش در این درس روند زندگی مردم در این نوع اجتماعات است و تغییرات پدید آمده یا در شرف پدید آمدن، شناسایی و ریشه‌یابی شده و عوامل آن مورد بحث قرار خواهد گرفت سپس راه‌های انطباق‌پذیری با این تغییرات، با توجه به امکانات و شرایط موجود برای به حداقل رساندن پیامدهای منفی مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد. هم چنین روند توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در این نوع جامعه‌ها از دیگر موضوعات مطالعاتی در این درس خواهد بود.

دانشجویان در این درس موظف‌اند پژوهش‌های خود را پس از اتمام در کلاس ارائه دهند و نتایج این پژوهش پس از بحث و بررسی و نقد در نهایت به صورت یک گزارش کتبی و جامع برای ارزیابی ارائه خواهد شد.

در این درس استفاده از روش‌های تاریخی و میدانی در اولویت قرار دارد زیرا روش‌های تاریخی برای بررسی مسیر تحولات فرهنگی و چگونگی تطبیق آن‌ها با تحولات تناسب بیشتری دارد. در عین حال روش‌های اسنادی هم مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

سرفصل دروس:

(الف) دوران باستان:

- تحولات و تطابق پذیری انسان در جریان تکامل زیستی
- تطابق پذیری اجتماعی، فرهنگی انسان
- تطابق پذیری فناورانه
- تطابق پذیری از طریق دین و حیات دینی

ب) دوران تاریخی:

- ادوار تاریخی تحول انسان قبل از اختراع خط.
- تطابق پذیری تمدنی بشر با توجه به خط
- تحول پذیری ارتباطی انسان‌ها بعد از اختراع خط

ج) دوران جدید:

- تحولات ناشی از فناوری‌های جدید در زندگی انسانی با تاکید بر ایران.
- اشاعه فناوری و تطابق‌پذیری میان تمدنی
- تحولات غذایی و لباسی انسان جدید با تاکید بر ایران.
- میزان تحولات و تغییرات در مقایسه با ادوار باستانی و تاریخی.
- سیاستگذاری‌های مربوط به تحول و تطابق‌پذیری در جهان امروز (توریسم و ارتباطات جمعی و مبادلات اقتصادی و سیاسی) با تاکید بر ایران
- نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در جامعه‌های روستایی و عشایری

منابع:

- لنسکی و نولان، ۱۳۸۰، جامعه‌های انسان. ترجمه ناصر موفقیان - نشر نی.
- پستمن، نیل، ۱۳۷۵، تسلیم فرهنگی به تکنولوژی، ترجمه صادق طباطبائی، انتشارات سروش
- تافلر، الوین، ۱۳۷۶، بسوی تمدن جدید، ترجمه محمدرضا جعفری، تهران: نشر سیمرغ.
- تامپلسون، جان، ۱۳۸۱، جهانی شدن و فرهنگ، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- پیسی، آرنولد، ۱۳۷۶، فرهنگ تکنولوژی، ترجمه بهرام سالگونی نشر مرکز.
- هندی، چارلز، ۱۳۷۹، عصر سنت‌گریزی، ترجمه عباس مخبر. طرح نو.
- فاستر، جورج، ۱۳۷۵، جوامع و تغییرات فنی، ترجمه مهدی ثریا. معاونت فرهنگی وزارت ارشاد.
- مصطفی ازکیا، غلامرضا غفاری ۱۳۸۳ " توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران" نشر نی - تهران
- مرتضی فرهادی ۱۳۸۲ " کشتکاری و فرهنگ " چون و چرایی بر کشاورزی صنعتی و شیوه‌های سنتی بهورزی و بهداری و توان بخشی زمین در ایران" ناشر وزارت جهاد کشاورزی - ۱۳۸۲ - تهران
- پلتو - ف ۱۳۸۵ " مردم شناسی فرهنگی" ترجمه محسن ثلاثی - انتشارات علمی - تهران

- Andre Georges Houdricourt 1987 " La Technologie , Science humaine " Recherches D Histoire Et D Ethnologie des technique.
- Editions de La Maison des science de l homme PARIS publie avec Le concours de center national des letters 1987.
- Leroi Gourhan 1971
- L homme et La matieres , Albin michel PARIS 1971

* دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان پیشرفته
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: The Social Thoughts of the Muslim Thinkers (Advanced)
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: The Social Thoughts of the Muslim Thinkers (Advanced)
	عملی				
نظری	اختیاری	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: The Social Thoughts of the Muslim Thinkers (Advanced)		
عملی					
<p>آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒</p> <p>سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐</p>					

هدف:

- ۱- شناخت عمیق و جامع نسبت به نظریه‌های اجتماعی و متفکران جهان اسلام
- ۲- شناخت بنیان‌های (وجودشناختی، ارزش‌شناختی، معرفت‌شناختی، روش‌شناختی ...) نظریه‌های اجتماعی در جهان اسلام
- ۳- زمینه‌سازی مطالعات تطبیقی میان نظریه‌ها و متفکران اسلامی با نظریه‌های اجتماعی تجدد
- ۴- تقویت رویکرد انتقادی به نظریه‌های اجتماعی تجدد بر اساس نظریه‌های اجتماعی ریشه‌دار در جهان فرهنگی اسلام
- ۵- فراهم‌سازی زمینه شکل‌گیری نظریه‌های اجتماعی متناسب با جهان فرهنگی مسلمین در عصر حاضر

سرفصل درس:

- ۱- این درس در دو سرفصل کلی عرضه می‌شود که هر فصل آن خود دارای سرفصل‌های فرعی می‌باشد
الف. نظریه‌های اجتماعی و متفکران اجتماعی دوره کلاسیک که پایان آن عصر مواجهه با (در ایران دوره نهضت مشروطه) است. این فصل بر اساس جریان‌های فکری جهان اسلام تقسیم‌بندی شده و شامل این سرفصل‌های فرعی است:
الف-۱- مورخین و تاریخ‌نگاری از یعقوبی و مسعودی تا ابن خلدون
الف-۲- سفرنامه‌نویسان و مردم‌نگاری شامل متفکرینی چون بیرونی و ابن بطوطه
الف-۳- فیلسوفان و فلسفه از فارابی تا ملاصدرا و حاج ملاهادی سبزواری (شامل سیاست‌نویسان همچون طوسی می‌شود)

الف- ۴- تفسیر، کلام و فقه از طبری، غزالی و شیخ مفید به بعد (شامل شریعت‌نامه‌نویسان همچون ماوردی نیز می‌شود)

الف- ۵- عرفان و اخلاق از عرفای قرن سوم و چهارم میلادی و ابن مسکویه تا مرحوم قاضی و ملا احمد نراقی

الف- ۶- ادیبان از فردوسی به بعد

ب. نظریه‌های اجتماعی دوره معاصر که در چالش با تجدد شکل گرفته‌اند. این بخش بر اساس رویکردهای متفاوت به چالش و تجدد شامل این فصل‌های فرعی می‌باشد

ب- ۱- جریان علمای سنتی از سیدجمال الدین اسدآبادی و سیدقطب و علمای مشروطه (آخوند خراسانی، علامه نائینی ...) تا علامه مودودی، آیت‌الله شهید صدر، مطهری، امام خمینی (ره)، ...

ب- ۲- جریان منورالفکری سکولار یا ضد-دینی از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا پس از انقلاب اسلامی

ب- ۳- جریان تجددگرای مسلمان از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا پس از انقلاب اسلامی

۲- در هر دو بخش در کلیه موارد بحث در دو محور متفاوت دنبال می‌شود شامل

۱-۲- مباحثات متنی در مقام شناخت نظریه اجتماعی

۲-۲- مباحثات بیرون-متنی در مقام شناخت شرایط اجتماعی-تاریخی نظریه و ارتباطات آن با جریان‌های

فکری یا ایستمه عصر

منابع

- ۱- آزادارمکی، تقی (۱۳۸۶) تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام، تهران: علم.
- ۲- تنهایی، ابوالحسن (۱۳۸۳) جامعه‌شناسی تاریخی، و نظریه‌های متفکرین مسلمان: جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی نزد متفکرین مسلمان، تهران: برنا.
- ۳- رجبی، محمود (۱۳۸۷) تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام، تهران: سمت.
- ۴- زاهدانی، زاهد (۱۳۷۰) مبانی روش تفکر اجتماعی در اسلام، تهران: بهینه.
- ۵- شریف، م. م (۱۳۶۵) تاریخ فلسفه در اسلام، تهران: نشر دانشگاهی.
- ۶- الفاخوری، حنا و خلیل الجبر (۱۳۶۷) تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، ترجمه عبدالحمید آیت.
- ۷- کرین، هانری (۱۳۶۱) تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه اسدالله... مبشری، تهران: امیرکبیر.
- ۸- نصر، سیدحسین (۱۳۵۹) علم و تمدن در اسلام، ترجمه احمد آرام، تهران: خوارزمی.
- ۹- نصر، سیدحسین و الیور لیمن (۱۳۸۳) تاریخ فلسفه اسلامی، تهران: حکمت.
- ۱۰- نفیسی (تقی‌زاده)، محمود (۱۳۶۸) سیری در اندیشه‌های اجتماعی مسلمین، تهران: امیری.

♦ دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: ارتباطات میان فرهنگی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Intercultural Communications
	عملی				
	نظری	الزامی		اختیاری	
	عملی				
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
عملی			سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف:

ارتباطات میان فرهنگی، نظریه و پیشنهاد عامی است که انسان شناسی با توجه به کل گرایی و نسبی نگری خود، برای توصیف و تبیین جهان آینده ارائه نموده است. امروزه همه تحقیقات انسان شناسی به نوعی به تحقیقات میان فرهنگی برمی گردد. چون یکی از اهداف اساسی انسان شناسی فهم دیگر فرهنگ ها به منظور برقراری ارتباطات مفاهمه آمیز است. اهداف این درس عبارتند از:

- ۱- فهم جهان آینده از دیدگاه مردم شناسی
 - ۲- تنظیم تحقیقات مردم شناسی با توجه به ارتباطات میان فرهنگی
 - ۳- رسیدن به یک نوع سیاستگزاری ارتباطی ایرانی با توجه جهان ارتباطات.
 - ۴- بررسی تعاملات ارتباطی تاریخی ایران
 - ۵- گسترده ساختن حوزه های مطالعات ارتباطی در انسان شناسی.
- این درس می تواند دانشجویان را با مسائل روز آشنایی دهد و آنان را به طرف یک نوع آینده نگری سوق دهد که جای آن هم در سازمان های ارتباطی و هم در سازمان های دانشگاهی خالی است. و می تواند ما را در تدوین سیاست های اقتصادی و روابط بین المللی و توریسم هدایت کند.

سرفصل دروس:

- ۱- فلسفه میان فرهنگی و عقل میان فرهنگی (پدیدار شناسی و ساختار گرایی)
- ۲- مطالعات بین فرهنگی و ارتباطات میان فرهنگی

- ۳- روش‌شناسی و تحلیل میان فرهنگی
- ۴- مروری بر ادبیات انسان‌شناسی در خصوص ارتباطات میان فرهنگی
- ۵- دین و ارتباطات میان فرهنگی
- ۶- دیدگاه اسلامی درباره ارتباطات میان فرهنگی
- ۷- وسایل ارتباط جمعی و مردم‌شناسی
- ۸- زبان و ارتباطات میان فرهنگی
- ۹- حکومت‌ها و ارتباطات میان فرهنگی
- ۱۰- تاریخ و ارتباطات میان فرهنگی
- ۱۱- خانواده و ارتباطات میان فرهنگی
- ۱۲- الگویی برای تعاملات فرهنگی میان حوزه‌های فرهنگی جهان
- ۱۳- الگویی برای ارتباطات میان فرهنگی ایران
- ۱۴- سیاست‌گذاری براساس ارتباطات میان فرهنگی

منابع :

- آسبرگ، آرتور (۱۳۷۹) نقد فرهنگی، ترجمه حمیرا مشیرزاده، تهران، انتشارات باز.
- اسپرولی، جمیز پ (۱۳۷۲) پژوهش‌های فرهنگی، ترجمه بیوک محمدی، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- اسماور لاری (۱۳۷۹) ارتباط میان فرهنگ‌ها، ترجمه غلامرضا کیانی، انتشارات باز.
- گراهام، آلن (۱۳۸۰)، بینامتنیت، ترجمه پیام یزدانفجوه، نشر مرکز، ۱۳۸۰.
- تاملیسون، جان (۱۳۸۱) جهانی شدن و فرهنگ، ترجمه محسن حکیمی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی
- جردن، جرج (۱۳۸۰)، مقدمه‌ای بر جغرافیای فرهنگی، ترجمه سیمین تولایی، پژوهشگاه ارتباطات و هنر.
- شایگان، داریوش (۱۳۷۲)، آسیا در برابر غرب، امیرکبیر.
- شایگان، داریوش (۱۳۷۵)، زیر آسمان‌های جهان، تهران: فروزان.
- اشنايدر، سوزان سی، ۱۳۷۹، مدیریت در پهنه فرهنگ‌ها، ترجمه سید محمد اعرابی، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- کری، جیمز (بیلو)، (۱۳۷۹) ارتباطات و فرهنگ، ترجمه مریم داداشی، تهران: نقطه.
- مک لوهان، هریت مارشال (۱۳۷۷) درک رسانه‌ها، ترجمه سعید آذری، تهران: مرکز تحقیقات صدا و سیما.
- Geertz Clifford (1973) The Interpretation of Cultures, New York, Basic Books.
- Wisman Richard. L. (1995) Intercultural Communication Theory, London, Sage.
- Sollon Ron, 2001, Intercultural Communication, Cambridge, Blackwell.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد.	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی جهان اسلام
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت.	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of the Islamic World
	عملی				
	نظری	الزامی		اختیاری	
	عملی				
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒			
عملی			سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف و ضرورت:

جهان اسلام به لحاظ فرهنگی و تمدنی، مهمترین حوزه متعامل با ایران است و یک حوزه گسترده و عظیم جهانی را تشکیل می دهد و تنوع فرهنگی و سیاسی و اجتماعی آنها، از آنها، حوزه های فرهنگی متنوع و گسترده، بوجود آورده است. این حوزه با شروع گسترش دین اسلام در قرن هفتم، با دیدگاه جهانشمول ضد طبقاتی این دین، گستره وسیعی را در برگرفت. گستره ای که فرهنگ های زیادی را شامل می شد که مردم آنها با پذیرش این دین و اصول اعتقادی آن، سبک های مختلفی را در ارتباط با این سیستم عقیدتی در حوزه شخصی و عمومی بوجود آوردند. در این درس سعی بر آن است در یک طرح جامع ولی از دیدگاه فرهنگی، به بررسی حوزه های فرهنگی فوق پرداخته شود. به عبارت دیگر، به حوزه های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پرداخته خواهد شد. اما پرداختن به این حوزه ها از دیدگاه و نقطه نظر فرهنگی خواهد بود و تعامل فرهنگ آنها با حوزه های دیگر اجتماعی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و مهم ترین عنصر فرهنگی یعنی دین اسلام در این تعامل مد نظر قرار دارد.

سرفصل دروس

بررسی فرهنگ و جامعه حوزه کشورهای زیر:

- حوزه خلیج فارس و جنوب جهان اسلام
- ۱. کویت ۲. قطر ۳. امارات ۴. بحرین ۵. امارات عربی متحده ۶. عمان ۷. یمن ۸. عربستان
- حوزه های غربی جهان اسلام
- ۱. عراق ۲. اردن ۳. سوریه ۴. لبنان ۵. فلسطین

- حوزه های شمالی
- کشورهای قفقاز و آسیای میانه و ترکیه
- حوزه اروپایی - بوسنی
- حوزه شرقی
- اقیانوس هند و کشورهای آسیای جنوب شرقی
- حوزه شمال آفریقا
- مصر - تونس - الجزایر - لیبی - مغرب
- حوزه های آفریقای سیاه - تانزانیا

منابع:

- سرمدی، عباس (۱۳۷۹) جهان اسلام، تهران: هیرمند.
- مومنی، مصطفی (۱۳۸۰) جهان اسلام، تهران: کتاب مرجع.
- ذوالفقاری، علی (۱۳۹۱) جهان اسلام، تهران: حباب.
- نویسندگان (۱۳۹۱) امت اسلامی از تنوع مذهبی تا فرقه گرایی، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب.
- حداد عادل (۱۳۸۴) دانشنامه جهان اسلام، تهران: بنیاد دایره المعارف.
- میرترابی و فیض الهی (۱۳۹۰) مسائل توسعه جهان اسلام، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- سعیدی و خسروشاهی (۱۳۹۱) خطر صهیونیسم برای جهان اسلام، تهران: کلبه شروق.
- هوانسیان، ریچارد (۱۳۸۱) حضور ایرانیان در جهان اسلام، ترجمه فریدون بدره‌ای، تهران: باز.
- متقی و عیوضی (۱۳۹۱) رویارویی غرب معاصر با جهان اسلام، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- حاذق و امینیان (۱۳۸۶) جهان اسلام هدف تهاجم نظام سلطه، تهران: آفرینه.
- کتاب های سبز وزارت امور خارجه
- منابع سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

- Marranci, Gabriele, *Anthropology of Islam*, Oxford, New York by Berg, 2008
- Kreinath, Jens, *The Anthropology of Islam Reader*, Routledge, 2011.
- Asad, Talal, *The Idea Of an Anthropology of Islam*, Center for contemporary Arab Studies, Georgetown University, Washington D C, 1986.
- Taper, Richard, "Islamic Anthropology and the Anthropology of Islam", *Anthropological quarterly*, George Washington University, 1995.
- Ayoob, Mohammed. *The Many Faces of Political Islam: Religion and Politics in the Muslim World*. Ann Arbor: The University of Michigan Press, 2008.

- Berkey, Jonathan. *The Formation of Islam: Religion and Society in the Near East 600-1800*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Kourouma, Ahmadou. *The Suns of Independence*, trans. Adrian Adams. New York: Africana Publishing Company, 1981.
- Mottahedeh, Roy. *Mantle of the Prophet: Religion and Politics in Iran*. New York: Pantheon Books, 1985, (repr. Oxford: Oneworld Publications 2000).
- Edward Said, *Orientalism*,
- Bernard Lewis, *Islam and the West*,
- Berkey, *Formation of Islam*,
- Ahmed, *Women and Gender in Islam*,
- Mohammad Hashim Kamali, "Law and Society: The Interplay of Revelation and Reason in the Shariah" in *The Oxford History of Islam*,
- Mottahedeh, *Mantle of the Prophet*,
- Andrew Rippin, "Describing Modernity" in *Muslims: Their Religious Beliefs and Practices*, Routledge, 2011

*دروس اختیاری

عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی هنر ایران	تعداد واحد: ۲ واحد	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز
			پایه	عملی	
عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Iran's Art	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت		الزامی	نظری	
			اختیاری	عملی	
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

هدف درس:

مردم‌شناسی هنر با آثار مردم‌شناسان پیشرو و درخشانی چون فورگ، مان، و بیویک در دهه ۱۹۶۰ ظهور کرد؛ در ادامه، دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ تبدیل به دهه‌های تعیین‌کننده در این شاخه شدند. اما دهه ۱۹۹۰ شاهد بلوغ کامل مردم‌شناسی هنر توسط نسل سوم مردم‌شناسان هنر مثل اوهانلون، نیکولاس، کوت، کوچلر، تایلور، جل، بون، و در صدر همه آنها مورفی بود. این رشد روزافزون تا اکنون نیز در دهه ۲۰۱۰ به شدت تداوم یافته و بعد نظری و تجربی آن به طور دائم غنی‌تر می‌شود.

جوامع کوچک - مقیاس ایران در قالب روستاها و عشایر، محیطها و میدان‌های بسیار خوبی برای پژوهش از دیدگاه مردم‌شناختی و با موضوع انواع هنرهای تجسمی و اجرایی هستند. بخش اعظم هنرهای جوامع کوچک - مقیاس ایران در رخدادهای و مناسبت‌های اسلامی تولید شده و به نمایش گذاشته می‌شوند. در واقع، هنرهای بومی این جوامع، با دین اسلام ارتباط و پیوندی جدی برقرار کرده و «باز - زمینه‌مند» شده‌اند. از این رو، شناخت و تحلیل هنرهای مختلف جوامع سنتی ایران می‌تواند قدم موثر و مفیدی در راستای فهم هر چه بیشتر تأثیر دین اسلام بر این هنرها و نیز جایگاه بسیار مهم آن در رشد و بالندگی این هنرها باشد.

هدف مردم‌شناسی هنر، انجام پژوهش‌های میدانی در خصوص زمینه اجتماعی - فرهنگی هنر در جوامع مختلف است (به ویژه جوامع غیر - غربی). از دل این پژوهش‌های میدانی، مفاهیم و مقوله‌بندی‌های بومی از پدیده هنری (شامل شیء هنری، فعالیت هنری، و رخداد هنری) استخراج خواهد شد. این مفاهیم و مقوله‌ها می‌توانند در خصوص مواردی از این دست باشند: جامعه مورد مطالعه به چه چیزی هنر یا امر هنری می‌گوید، ماهیت پدیده هنری چیست، هنر با چه ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی‌ای ارتباط دارد، هنر چه کارکردهایی انجام می‌دهد، نقش هنر در بازتولید جامعه (هم به

مثابه یک کل و هم گروه‌های خرد) چیست، هنر چگونه با قلمروهای دیگر جامعه مثل دین، اقتصاد، و سیاست ارتباط برقرار می‌کند، و غیره. یکی از دستاوردهای مردم‌شناسان هنر از «عمل انتوگرافیک» به چالش کشیدن تصورات و مفاهیم رایج و مسلط غرب از هنر و زیبایی‌شناسی بوده است.

سرفصل درس:

- تاریخچه توجه مردم‌شناختی به هنرهای غیر-اروپایی
- شرح سه نسل از مردم‌شناسان هنر (با تأکید بر نسل دوم به عنوان بنیانگذاران اصلی)
- روش‌شناسی توصیف و تحلیل هنر از دیدگاه مردم‌شناختی
- بعد زیبایی‌شناختی هنر و تعریف و شیوه تحلیل مردم‌شناختی از بعد زیبایی‌شناختی
- بعد معناشناختی هنر و تقسیم‌بندی‌های مختلف از سطوح معنایی آثار و فعالیت‌های هنری
- بعد عاملیتی هنر و نظریه «اشیاء به مثابه اشخاص»
- بعد تأثیر عاطفی هنر و شیوه ارتباط هنر با احساسات و عواطف
- معرفی هنرهای اسلامی: تاریخ، جغرافیا، جوامع اسلامی و هنرهای آنها
- معرفی و بررسی شاخه‌های مختلف هنرهای اسلامی در ایران، شامل: معماری اسلامی (به ویژه معماری مساجد و زیارتگاه‌ها)، نگارگری، گچ‌بری، آینه‌کاری، میناکاری، آثار فلزی، آثار چوبی، و غیره
- رابطه امر قدسی در دین اسلام و تجلی ملموس آن در هنرهای تجسمی
- مفهوم وحدت و کثرت و چگونگی ظهور آن در هنرهای اسلامی
- بررسی هنرهای جوامع کوچک - مقیاس ایران به تفکیک نوع هنرها شامل:
 - ✓ دست‌بافته‌ها (انواع فرش شامل قالی، گلیم، جاجیم، گبه)
 - ✓ هنرهای تجسمی (آثار سفالی، سنگی، چوبی)
 - ✓ هنرهای تزئینی (شامل انواع زیورها) و لباس
 - ✓ معماری سنتی (مساکن عمومی و مقدس)
 - ✓ هنرهای اجرایی (انواع آیین‌ها و مراسم‌ها)
- تحلیل هنرهای جوامع کوچک - مقیاس ایران در ارتباط با قلمروهای دینی، اقتصادی، زبان‌شناختی، روان-شناختی، و زیبایی‌شناختی

منابع

- اتینگه‌هارت، ریچارد و دیگران (۱۳۸۹) *تجلی معنا در هنر اسلامی*، ترجمه اکرم قیطاسی، تهران: سوره مهر.
- ایزدی جیران، اصغر (۱۳۸۸) «انسان‌شناسی هنر به مثابه یک دانش بین‌رشته‌ای»، *دوماهنامه فارابی*، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شماره مرداد و شهریور: ۱۱-۱۸.

- ایزدی جیران، اصغر (۱۳۸۸) «مردم‌شناسی هنر گلیم‌های روستایی: تحلیل شکل و سبک طرح‌ها»، مجله انسان‌شناسی، دور ۲، ۱ (۱۰): ۹-۳۹.
- ایزدی جیران، اصغر (۱۳۹۰) «ظهور انسان‌شناسی هنر: فاگ، مان، فورگ و بیویک»، نخستین همایش ملی انسان‌شناسی هنر، ۶-۸ اردیبهشت، اصفهان: دانشگاه هنر اصفهان.
- آیت‌اللهی، حبیب‌اله (۱۳۸۷) نگره هنر انقلاب اسلامی، تهران: عروج.
- بلخاری قهی، حسن (۱۳۸۵) تجلی نور و رنگ در هنرهای ایرانی-اسلامی، تهران: سوره مهر.
- بوآس، فرانتس (۱۳۹۱) مردم‌شناسی هنر (هنر ابتدایی)، ترجمه جلال‌الدین رفیع‌فر، تهران: گل‌آذین.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۸۶) مبانی هنر اسلامی، ترجمه امیر نصیری، تهران: حقیقت.
- جل، آلفرد (۱۳۹۰) هنر و عاملیت: به سوی نظریه جدید انسان‌شناختی، ترجمه احمد صبوری، تهران: فرهنگستان هنر.
- رفیع‌فر، جلال‌الدین (۱۳۸۱) پیدایش و تحول هنر: درآمدی بر انسان‌شناسی هنر، تهران: برگ زیتون.
- رفیع‌فر، جلال‌الدین (۱۳۸۴) سنگ‌نگاره‌های ارسباران، تهران: سازمان میراث فرهنگی گردشگری.
- شایسته‌فر، مهناز (۱۳۸۶) دیباچه‌ای بر هنر ایرانی اسلامی، تهران: مطالعات هنر اسلامی و موزه هنرهای دینی امام علی (ع).
- علام، نعمت اسماعیل (۱۳۸۷) هنرهای خاورمیانه در دوران اسلامی، تهران: به‌نشر.
- فاضلی، نعمت‌اله (۱۳۹۱) مردم‌نگاری هنر، تهران: فخرآکیا.
- فکوهی، ناصر (۱۳۹۱) انسان‌شناسی هنر: زیبایی، قدرت، و اساطیر، تهران: نشر ثالث.
- فیاض، ابراهیم و ایزدی جیران، اصغر (۱۳۸۸) «روایت‌های فرهنگی در انسان‌شناسی هنر»، فصلنامه هنر، معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد، ۸۱: ۲۰۰-۲۰۹.
- کمره‌ای، محمدرضا (۱۳۸۹) هنرهای اسلامی، تهران: مشق هنر.
- کونل، ارنست (۱۳۸۸) هنر اسلامی، ترجمه یعقوب آژند، تهران: مولی.
- لوی-استراوس، کلود (۱۳۷۲) مردم‌شناسی و هنر: گفت و شنود با لوی-استراوس، ترجمه حسین معصومی همدانی، تهران: گفتار.
- مددپور، محمد (۱۳۸۷) حقیقت و هنر دینی، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
- مورفی، هوارد (۱۳۸۵) «انسان‌شناسی هنر»، مجله خیال، شماره ۱۷، تهران: فرهنگستان هنر.
- نوروزی طلب، علیرضا (۱۳۸۵) جایگاه هنر اسلامی در جامعه نوین، تهران: سوره مهر.
- Bateson, Gregory (1972) "Style, Grace and Information in Primitive Art", in *Steps to an Ecology of Mind*, London: Jason Aronson, pp. 108-123.
- Biebuyck, Daniel (1969) "Introduction", in *Tradition and Creativity in Tribal Art*, edited by D. Biebuyck, Berkeley: University of California Press, pp. 1-23.

- Biebuyck, Daniel (1973) *Legs Culture: Art, Initiation and Moral Philosophy among a Central African People*, Berkley: University of California Press.
- Boas, Franz (1903) "The Decorative Art of North American Indians", originally published in *The Popular Science Monthly*, Oct. reprinted in *Race, Language and Culture*, 1955, NY: Macmillan, pp. 546-563.
- Boas, Franz (1908) "Decorative Designs of Alaskan Needle-Cases: A Study in the History of Conventional Designs, Based on Materials in the U. S. National Museum", originally published in *Proceedings of the U. S. National Museum*, 34: 321-344. reprinted in *Race, Language and Culture*, NY: Macmillan, pp. 564-592.
- Boas, Franz (1927) *Primitive Art*, New York: Dover.
- Boas, Franz (1938) "Literature, Music, and Dance", in *General Anthropology*, edited by F. Boas, Boston: D. C. Heath & Company, pp. 589-608.
- Coote, Jeremy (1989) "The Anthropology of Aesthetics and the Dangers of 'Maquetcentricism'", in *Journal of the Anthropological Study of Oxford*, 20 (3): 229-43.
- Coote, Jeremy (1992) "Marvels of Everyday Vision: The Anthropology of Aesthetic and Cattle-keeping Nilotes", in *Anthropology, Art, and Aesthetics*, edited by J. Coote & A. Shelton, Oxford: Clarendon Press, pp: 245-273.
- Fagg, William (1965) *Tribes and Forms in African Art*, New York: Tudor.
- Fagg, William (1973) "In Search of Meaning in African Art", in *Primitive Art and Society*, edited by Anthony Forge, London: Oxford University Press, pp: 151-168.
- Forge, Anthony (1966) "Art and Environment in the Sepik", in *Proceeding of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, 1965*, pp: 23-31.
- Forge, Anthony (1973b) "Style and Meaning in Sepik Art", in *Primitive Art and Society*, edited by Anthony Forge, London: Oxford University Press, pp: 169-192.
- Gell, Alfred (1992) "The Technology of Enchantment and Enchantment of Technology", in *Anthropology, Art, and Aesthetics*, edited by J. Coote & A. Shelton, Oxford: Clarendon Press, pp: 40-63.
- Gell, Alfred (1998) *Art and Agency: An Anthropological Theory*, Oxford: Clarendon Press.
- Gell, Alfred (2006) "Vogel's Net: Traps as Artworks and Artworks as Traps", in *The Art of Anthropology: Essays and Diagrams*, edited by Eric Hirsch, Oxford: Berg, pp. 187-214.
- Morphy, Howard (1989) "From Dull to Brilliant: The Aesthetics of Spiritual Power among the Yolngu", *Man*, Vol. 24, No. 1, pp. 21-40.
- Morphy, Howard (1992) "Aesthetics in a Cross-Cultural Perspective: Some Reflections on Native American Basketry", *Journal of the Anthropological Society of Oxford*, 23 (1): 1-16.
- Morphy, Howard (1996) "1993 Debate: Aesthetics is a Cross-Cultural Category, presentation for the motion (1)", in *Key Debates in Anthropology*, edited by Tim Ingold, London: Routledge, pp. 206-209.
- Morphy, Howard (2009a) "Re-reading Ronald Berndt: Exploring the Depths of his Yolngu Ethnography", *Anthropological Forum*, 19 (1): 73-97.
- Munn, Nancy D (1962) "Walbiri Graphic Signs: An Analysis", *American Anthropologist*, Vol. 64, No.5, pp: 972-984.
- Munn, Nancy D (1966) "Visual Categories: An Approach to the Study of Representational System", *American Anthropologist*, Vol. 68, No. 4, pp: 936-950.
- Munn, Nancy D (1973a) *Walbiri Iconography: Graphic representation and Cultural Symbolism in a Central Australian Society*, Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Munn, Nancy D (1973b) "Spatial Presentation of Cosmic Order in Walbiri Iconography", in *Primitive Art and Society*, edited by A. Forge, London: Oxford University Press, pp: 193-220.
- Munn, Nancy. D (1986) *The Fame of Gawa*, London: Cambridge University Press.
- Murchison, Julian M (2010) *Ethnography Essentials: Designing, Conducting, and Presenting Your Research*, San Francisco: Jossey Bass.
- Osborne, Robin & Jeremy Tanner (2007) *Art's Agency and Art History*, Massachusetts: Blackwell Publishing.

- Pinney, Christopher & Thomas, Nicholas (ed) (2001) *Beyond Aesthetics: Art and the Technologies of Enchantment*, Oxford: Berg.
- Roscoe, Paul B (1995) "Of Power and Menace: Sepik Art as an Affecting Presence", in, *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, Vol. 1, No. 1, pp: 1-22.
- Shelton, Anthony (1992) "Predicates of Aesthetic Judgment: Ontology and Value in Huichol Material Representation", in *Anthropology, Art, and Aesthetics*, edited by J. Coote & A. Shelton, pp. 209-244. Oxford: Clarendon Press.
- Sillitoe, Paul (1980) "The Art of War: Wola Shield Designs", in, *Man*, Vol. 15, No. 3: 483-501.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم شناسی خانواده و خویشاوندی	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Family and Kinship	
	عملی					
	نظری	الزامی		اختیاری		
	عملی					
نظری	اختیاری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

اهداف درس:

یکی از کلیدی ترین نهاد های جامعه خانواده است. شکل گیری جوامع گوناگون با شکل گیری خانواده همواره بوده است. جامعه بدون خانواده معنی و مفهومی ندارد. خانواده اولین و حیاتی ترین هسته تشکیل دهنده هر جامعه ای می باشد.

با مطالعه تاریخ مردم شناسی در جهان به این نکته واقف می شویم که اولین گام های شکل گیری مردم شناسی در جهت شناخت خانواده بوده است. مردم شناسی خانواده و خویشاوندی از اولین شاخه های مردم شناسی است که بوجود آمد. چنانچه اولین کتاب های مردم شناسان در حوزه خانواده و خویشاوندی منتشر شد (مورگان، ۱۸۸۷، جامعه باستان). بنابراین یکی از مهمترین شاخه های این علم می باشد.

در اکثر کتاب های مرجع مردم شناسی خانواده و خویشاوندی این حوزه به ۳ مبحث مجزا تفکیک شده است، تحت عنوان: ۱. خانواده، ۲. ازدواج، ۳. روابط خویشاوندی. در این درس به معرفی ساختار خانواده، ازدواج و روابط خویشاوندی با تاکید بر تجربیات مذهبی و فرهنگی ایران می پردازیم.

علاوه بر تقسیم بندی ذکر شده، مباحث این درس را به ۳ بخش کلیدی تقسیم نموده ایم که عبارتند از:

۱. مبحث تاریخی خانواده،
۲. مبحث نظری خانواده،
۳. مبحث خانواده ایرانی در دوران معاصر - قوانین اسلامی و قوانین متنوع عرفی با توجه به ویژگی های قومی.

الگوهای ازدواج، خانواده و روابط خویشاوندی در جهان و در طول تاریخ بسیار متنوع بوده و هر الگویی ویژگی های فرهنگی، اجتماعی و مذهبی جامعه خود را نشان می دهد. شناخت هر جامعه ای از واه شناخت خانواده آشکار می شود. به عبارتی هر خانواده مانند مینیاتوری است که ساختار جامعه را منعکس می کند.

مردم شناسی خانواده و خویشاوندی از جمله دروسی است که باید بر اساس اطلاعات مذهبی و فرهنگی جامعه خود طراحی شود تا به درستی بتواند الگویی جهت نشان دادن ویژگی های جامعه خود باشد.

تنوع جغرافیایی، وسعت ایران، پهنه تمدن تاریخی، قوانین غنی اسلامی و برخوردای از تنوع قومی باعث شکل گیری الگوهای متنوع در سه حوزه ازدواج، خانواده و روابط خویشاوندی در طول تاریخ ایران شده است. بنابراین فرهنگ ایران در دوران باستان از سویی و فرهنگ غنی اسلامی از سویی دیگر باعث بوجود آمدن الگوهای متنوع فرهنگی در حوزه ازدواج و خانواده شده است.

با توجه به توضیحات ذکر شده می توان اذعان نمود که مردم شناسی خانواده و خویشاوندی در چارچوب فرهنگی هر جامعه شکل می گیرد و برخوردار از ویژگی های مذهبی و عرفی جامعه خود می باشد. بنابراین این شاخه از مردم شناسی باید کاملا در چارچوب ویژگی جامعه خود طراحی شود و می تواند به عنوان یکی از نمونه های قابل توجه برای سایر فرهنگ ها شود.

سرفصل درس:

- جایگاه خانواده و ازدواج در نظام های اجتماعی ایران باستان - دوران هخامنشی - اشکانیان و دوران ساسانیان
- الگوهای ازدواج در ایران باستان - قوانین ازدواج - توارث - طلاق و غیره.
- خانواده در ایران بعد از اسلام - دوران عباسیان، صفویان و دوران قاجار و پهلوی،
- نگاهی به تحول خانواده در جهان در دوران باستان، خانواده در روم و یونان قدیم،
- نظریه ها و روش های مطالعات خانواده - نظریه های کلاسیک خانواده، ۱. نظریه های خانواده از ۱۹۲۹ - ۱۹۱۸، نظریات تکامل گرایان و کارکرد گرایان: نظریات لوئی هنری مورگان، باخوفن، تایلر، تایلر، سر هنری مین، نظریه ها و روش های مطالعات خانواده.
- نظریه های خانواده از ۱۹۴۵ - ۱۹۳۰، امیل دروکهایم، مالینوفسکی
- نظریه های مدرن خانواده: نظریات کارکردگرایان - ساختگرا و ساختگرایان
نظریات رادکلیف براون، کلود لوی استروس و اشنایدر
- نظریه های پست مدرن خانواده: نظریه های خانواده از دهه ۱۹۸۰ تا کنون
نظریه هایی در غالب اتنومتدولوژی - فنومنولوژی در مطالعات خانواده
- مبحث ازدواج و خانواده در غالب قوانین اسلامی
قوانین اسلامی در مورد: ازدواج، طلاق و توارث، نفقه، نگاهداری و تربیت اطفال، حقوق و تکالیف زوجین
نسبت به یکدیگر و مهزیه.

- مبحث ازدواج و خانواده در ایران معاصر در جامعه شهری، روستایی و جامعه عشایری، روند تغییر و تحول قوانین خانواده و ازدواج طی ۵ دهه گذشته تا کنون - ۱۳۳۰ تا کنون،
- قوانین عرفی ازدواج، طلاق، خانواده در میان اقوام و عشایر: ترکمن، و لرهای کوچک و بزرگ، دایره همسرگزینی، درون همسری و برون همسری در ایل، طایفه و اقشار اجتماعی ایلات در ایران،
- قوانین عرفی ازدواج، طلاق، خانواده در میان اقوام و عشایر عرب جنوب و بلوچ ها
- تغییر و تحول الگوهای ازدواج و خانواده و عوامل وابسته به آن در طی ۳ دهه گذشته تا کنون. الگوهای جدید خانواده. افزایش طلاق، الگوهای جدید مهریه، خشونت های خانوداگی، بالا رفتن سن ازدواج، تغییر الگوی قدرت در خانواده.
- مقایسه تطبیقی میان قوانین عرفی ذکر شده و نگاهی بر قوانین موجود در حوزه خانواده و جمع بندی نهایی

منابع:

- آموزگار، ژاله، ۱۳۵۶، زن در خانواده ایران باستان در مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت معلم، شماره دوم.
- استروس کلود- لوی، ۱۳۶۴، توتیمسم، ترجمه مسعود راد، تهران، خوارزمیظ
- افشار نادری، نادر، ۱۳۴۷، منوگرافی ایل بهمنی، تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی.
- بارتمه، کریستیان، ۱۳۴۴، زن در حقوق ساسانی، ترجمه دکتر ناصرالدین صاحب الزمانی، تهران، عطایی.
- برناردز، جان، ۱۳۸۴، درآمدی بر مطالعات خانواده، ترجمه حسین قاضیان، نشر نی.
- بهنام، جمشید، ۱۳۵۰، ساختهای خانواده و خویشاوندی در ایران، تهران، جیبی.
- بی‌نا، ۱۳۶۳، درآمدی بر جامعه‌شناسی اسلامی، تهران، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه.
- چیل، دیوید، ۱۳۸۰، خانواده ها در دنیای امروزی، ترجمه محسن لیبی، نشر افکار
- رستریو، الویا، ۱۳۸۵، ایل بهمنی، جامعه شناسی و مردم شناسی خویشاوندی در عشایر، ترجمه: جلال الدین رفیع فر، خجسته.
- ساروخانی، باقر، ۱۳۸۵، مقدمه ای بر جامعه شناسی خانواده، تهران، سروش.
- کلاراکو، لیورامیس، ۱۳۶۶، زنان ایرانی و راه و رسم زندگی آنان، ترجمه اسدالله آزاد، مشهد، آستان قدس رضوی.
- صدر، حسن، ۱۳۵۵، حقوق زن در اسلام و اروپا، تهران، چاپ ششم، نشر جاویدان.
- کیرستین سن، ۱۳۶۷، ایران در زمان ساسانیان، ترجمه رشید یاسمی، تهران، ابن سینا.
- لیچ، ادموند، ۱۳۶۴، لوی- استروس، ترجمه حمید عنایت، تهران، خوارزمی
- محسنی، منوچهر و پور رضا، انور، ۱۳۸۲، ازدواج و خانواده در ایران، انتشارات آرون
- محقق داماد، مصطفی، ۱۳۶۷، بررسی فقهی حقوق خانواده - نکاح و انحلال آن.
- مزدپور، کنایون، ۱۳۸۲، زرتشتیان، تهران، دفتر پژوهش های فرهنگی.

- مظاهری علی اکبر، ۱۳۷۴، خانواده ایرانی در روزگار پیش از اسلام، تهران، نشر قطره.
- مقصودی منیژه، ۱۳۸۵، انسان شناسی خانواده و خویشاوندی، تهران، شیرازه
- مهدی علی اکبر، ۱۳۵۴، جامعه شناسی خانواده های ایران، تهران، پیام.

- Boss, Pauline G., Doherty J., Laossa alph, Schumm W.R., Steinmetz S.K., 1993, Source Book of Family Theoies and methods, A Contextual Approach, Library of Congress
- Boon, James A.; Schneider, David M. (October 1974). "Kinship vis-a-vis Myth Contrasts in Levi-Strauss' Approaches to Cross-Cultural Comparison". *American Anthropologist* 76 (4): 799–817.
- Dortier Jean – Fracois, 2002, Familles, Paris, Sciences Humaines.
- Evans-Pritchard, E.E. (1951). Kinship and Marriage among the Nuer. Oxford: Clarendon Press.
- Fox, Robin (1977). Kinship and Marriage: An Anthropological Perspective. Harmondsworth: Penguin.
- Journal of Marriage and Family, June 2010, 72 (3), 401–803. The Decade in Review Special Issue
- Parkin, Robert and stone Linda, 2004, kinship and Family, An Anthropological Reader, BlackWell
- Smith, Suzanne R., Hamon, Raeann R., Ingoldsby, Bron B. & Miller, J. Elizabeth. 2009. Exploring family theories. 2nd edition. New York: Oxford University Press.
- Steinmetz, Suzanne K, Sylvia Clavan, Karen F. Stein, 1990, Marriage and Family Realities : Historical and Contemporary Perspectives

♦ دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی غذا و تغذیه ایران
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Food and Nutrition in Iran
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف درس:

هدف اصلی درس آشنا کردن دانشجویان دکترای تخصصی رشته مردم‌شناسی با پارادایم‌ها، رویکردها، مدل‌ها و مفاهیم مربوط به مردم‌شناسی غذا و تغذیه است. این درس ضمن ارائه طرحواره‌ای کلی از مباحث و مفاهیم مربوط به مناسبات نزدیک میان غذا، محیط‌زیست و فرهنگ، به طور مشخص در پی آشناکردن ویا مجهز کردن دانشجویان با بدنه دانش و پیشینه پژوهشی این حوزه کلیدی و رو به رشد در علم مردم‌شناسی است. این درس به مصرف غذا و تغذیه انسانی و موضوعات مربوط به فرایندهای تولید، توزیع و مصرف غذا از رویکردی مردم‌شناختی می‌نگرد و با الهام از رویکردها و آراء مردم‌شناسان ما را در فهم و تفسیر آنچه در دنیای غذا و تغذیه انسانی می‌گذرد از جمله "سبک‌های اندیشیدن و زیستن مرتبط با خوراک و خوردن" (فرهنگ غذا و تغذیه) کمک می‌کند. به علاوه، این درس نوعی بازخوانی و بازنگری در کلیه آثار مردم‌شناختی است، عمدتاً آثار، تأملات و پژوهش‌های اتنوگرافیک و اجتماعی-فرهنگی، که به نحوی ستون‌ها و بنیان‌های مردم‌شناسی غذا، خوردن و تغذیه تلقی می‌شوند. در پایان ترم دانشجویان موظف هستند بر اساس منابع و مستندات کتابخانه‌ای و الکترونیکی یک کار پژوهشی ویا مقاله مردم‌شناختی با کیفیت درباره یکی از موضوعات مورد بحث کلاس ارائه دهند. ارزشیابی عملکرد دانشجویان این درس به هر دو صورت تدریجی و نهایی خواهد بود.

سرفصل دروس:

- منطق و اهمیت مردم‌شناسی غذا و تغذیه و تعریف جایگاه آن در واکاوی‌های مردم‌شناختی: سیمای درس و ملاحظاتی مقدماتی
- رویکردهای روش‌شناختی در مطالعات مردم‌شناختی غذا و تغذیه
- مروری بر رویکردهای فرهنگی-زیستی به غذا و تغذیه
- ماتریس مطالعاتی مردم‌شناسی غذا و تغذیه و مرزها و مناسبات آن با حوزه‌های مرتبط
- نقش تغذیه در سازگاری/انطباق انسانی (Human Adaptation)
- کشف تنوع و تفاوت جوامع انسانی از نظر غذا و تغذیه: سؤالی کلیدی برای مردم‌شناسی
- غذا و تحولات اجتماعی-فرهنگی، سیاسی و اقتصادی
- مروری بر آثار کلاسیک مردم‌شناسان درباره غذا و تغذیه از جمله مفهوم Foodways
- اتنوگرافی و جایگاه واکاوی‌های اتنوگرافیک در نضج، صورت‌بندی و توسعه مردم‌شناسی غذا و تغذیه
- برساخت اجتماعی-فرهنگی (Socio-cultural Construction) غذا، تغذیه و ذائقه‌ها و رژیم‌های غذایی
- خوردن غذا، آیین‌ها و هویت‌ها
- فرهنگ غذای حلال و حرام و... در اسلام و جهان
- تحلیل مردم‌شناختی مسائل و موضوعات مربوط به کمیت و کیفیت غذا
- انتخاب‌های غذایی و تعیین‌کننده‌های اجتماعی-فرهنگی آن
- ناامنی غذایی: تأملی مردم‌شناختی بر مؤلفه فرهنگ و سواد تغذیه‌ای
- اضافه وزن و چاقی: مروری بر تغییر در معانی فرهنگی اندازه و وزن بدن
- پیر بوردیو، مفاهیم بوردیویی و مردم‌شناسی غذا و تغذیه
- فرهنگ غذا و تغذیه در ایران: مروری مردم‌شناختی در الگوها و عادت‌های غذایی اقوام ایران (اطلس فرهنگی غذا و تغذیه در ایران)
- جمع‌بندی: مسیرهای آتی و افق‌های مردم‌شناسی غذا، خوردن و تغذیه

منابع:

- Bindon JR, Gilliland MJ, Dressler WW, Crews DE. 2007. A Cross-Cultural Perspective on Obesity and Health in Three Groups of Women: The Mississippi Choctaw, American Samoans, and African Americans. *Collegium Antropologicum* 31:47-54.
- Counihan, Carole (editor). 1997. *Food and Culture: A Reader*, London: Routledge.
- Counihan, Carole. 1999. Food Culture and Gender. In: *The Anthropology of Food and the Body*. Edited by C. Counihan, New York: Routledge, pp. 6-24.
- Douglas Mary. 1984. Fundamental Issues in Food Problems, *Current Anthropology* 25 (4): pp. 498-499.
- Douglas, Mary. (ed.) 1987. *Constructive Drinking: Perspectives on Drink from Anthropology*, Cambridge: Cambridge University Press.

- Farb, P. and G. Armelagos. 1980. *Consuming Passions: The Anthropology of Eating*. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Flandrin, J-L. and M. Montanari. 1999. *Food: A Culinary History from Antiquity to the Present*. New York: Penguin Books.
- Franke, R. 1987. The Effects of Colonialism and Neocolonialism on the Gastronomic Patterns of the Third World. In: *Food and Evolution: Toward a Theory of Human Food Habits*, Philadelphia: Temple University Press.
- Fernandez-Armesto, Felipe. 2002. *Near a Thousand Tables: A History of Food*. New York: The Free Press.
- Fitzgerald, T. 1977. Anthropological Approaches to the Study of Food Habits. In: T. Fitzgerald (ed.), *Nutrition and Anthropology in Action*, Van Gorcum. Assen. pp. 69-78.
- Goodman AH, Dufour DL, Pelto GH. (eds.) *Nutritional Anthropology: Biocultural Perspectives on Food and Nutrition*. Mountain View, CA: Mayfield Publishing.
- Geertz, Clifford. 1963. *The Colonial Period: Foundations*. In: *Agricultural Involvement*, Berkeley: University of California Press, pp. 47-82.
- Harris, M. and Ross, E.B. 1987. *Food and Evolution: towards a theory of human food habits*. Philadelphia: Temple University Press.
- Hart, Kathleen. 2003. *Eating in the Dark*. New York: Vintage Books/Random House.
- Haas Jere D. & Gail G. Harrison . 1977. Nutritional Anthropology and Biological Adaptation, *Annual Review of Anthropology* 6, pp. 69-101.
- Hubert, A. 2004. Qualitative research in the anthropology of food: a comprehensive qualitative/quantitative approach. In Macbeth, H. and MacClancy, J. (eds.) *Researching Food Habits: methods and problems*, Oxford: Berghahn.
- Johnston, F.E. (editor) 1987. *Nutritional anthropology*. New York: Alan R. Liss.
- Jerome, N., R. Kandel, and G. Pelto. 1980. Methodological Issues in Nutritional Anthropology. In N. Jerome, R. Kandel, and G. Pelto (eds.) *Nutritional Anthropology*. Redgrave Publishing. pp. 47-59.
- Kiple, Kenneth and K. Ornelas. 2000. *Cambridge World History of Food*. Cambridge University Press.
- Levi-Strauss, C. 1965. Le Triangle Culinaire, *L'Arc* 26: pp.20-28.
- Messer, Ellen 1984. Anthropological Perspectives on Diet, *Annual Review of Anthropology* 13, pp. 205-249.
- Mintz, Sidney. 1996. *Tasting Food, Tasting Freedom*. Boston: Beacon Press.
- Mintz, Sidney & Christine M. Du Bois. 2002. The Anthropology of Food and Eating, *Annual Review of Anthropology* 31. pp. 99-119.
- Montanari, Massimo. 1996. *The Culture of Food*. Oxford: Blackwell.
- Pelto, G., Pelto, P. and Messer, E. (eds) 1989. *Research Methods in Nutritional Anthropology*, The United Nations University.
- Pottier, Johan. 1999. *Anthropology of Food*. Cambridge: Polity Press.
- Schlosser, Eric. 2002. *Fast Food Nation*. New York: Harper Collins.
- Trager, James. 1995. *The Food Chronology*. New York: Henry Holt and Company.
- Rittenbaugh, C. 1982. Obesity as a Culture Bound Syndrome. *Culture, Medicine and Psychiatry* 6, pp. 347-361.
- Wilson, Christine. 1977. Research Methods in Nutritional Anthropology. In T. Fitzgerald (ed.), *Nutrition and Anthropology in Action*, Van Gorcum. pp. 62-68.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی زبان
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Language
	عملی				
	نظری	الزامی		اختیاری	
	عملی				
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
عملی			سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف:

زبان به عنوان یک توانایی شناختی با اندیشه جهان بینی، فرهنگ و جامعه رابطه ای متقابل و بسیار پیچیده دارد. انسان شناسی زبان به طور سستی یکی از چهار حوزه اصلی علم انسان شناسی محسوب می شود که به مطالعه زبان و کاربرد آن در یک بافت فرهنگی و اجتماعی می پردازد. انسان شناسان زبان می کوشند نشان دهند که ساخت و کاربرد زبان با ساخت جامعه و فرهنگ (عناصری مانند قومیت، جهان بینی، قدرت و غیره) هستی چه ارتباطی دارد و زبان یکی از مهمترین شاخص های هویتی چه نقشی دارد. آشنا کردن دانشجویان دوره دکترای انسان شناسی با آخرین دستاوردها و تحقیقات انسان شناسانه زبان (در سطحی پیشرفته) و بهره گیری از آنها در مطالعات ایرانی، هدف اصلی ارائه این درس است. بخش اصلی درس انجام کار تحقیقی میدانی از سوی دانشجویان و ارائه نتایج آن به صورت مقاله و کنفرانس در کلاس است

سرفصل دروس:

- ۱- روش های نوین پژوهشی در زبان
- ۲- دیدگاه های نظری نوین در زبان شناسی
- ۳- بازسازی زبانی و فرهنگی
- ۴- بقا و زوال زبان ها و فرهنگ ها
- ۵- تحلیل محتوایی کلام
- ۶- تحلیل انتقادی گفتمان
- ۷- زبان و قدرت

- ۸- تحلیل کنش‌های گفتاری
 ۹- قوم‌نگاری ارتباط
 ۱۰- وام‌گیری زبان‌ها و فرهنگ‌ها

منابع:

- ۱- آرلانو، آنتونی. ۱۳۸۴. درآمدی بر زبان‌شناسی تاریخی. ترجمه یحیی مدرسی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
 ۲- تامسن، جرج. ۱۳۵۶. خاستگاه زبان، اندیشه و شعر. ترجمه جلال علوی نیا، تهران: انتشارات حقیقت.
 ۳- ترادگیل، پیتر. ۱۳۷۶. زبان‌شناسی اجتماعی، درآمدی بر زبان و جامعه. ترجمه محمد طباطبایی، تهران، نشر آگه.
 ۴- ترسک، رابرت. ۱۳۸۰. مقدمات زبان‌شناسی. ترجمه فریار اخلاقی، تهران، نشر نی.
 ۵- چامسکی، نوام. ۱۳۷۷. زبان و ذهن. ترجمه کوروش صفوی، تهران، هرمس.
 ۶- ریوز، هوپرت و دیگران. ۱۳۷۹. منشا عالم، حقیقت انسان و زبان. ترجمه جلال الدین رفیع‌فر، انتشارات سروش.
 ۷- سجودی، فرزانه. ۱۳۸۲. نشانه‌شناسی کاربردی. تهران، نشر قصه.
 ۸- شیروانلو، فیروز. ۱۳۵۰. زبان، تفکر و شناخت در روند تکامل اجتماعی. مشهد، انتشارات توس.
 ۹- عسگری خانقاه، اصغر. ۱۳۷۱. زبان در معبر زبان‌شناسی و مردم‌شناسی. فرهنگ. کتاب ۱۳ صص ۱۳۵ تا ۱۶۲.
 ۱۰- کاسیرر، ارنست. ۱۳۶۶. زبان و اسطوره. ترجمه محسن ثلاثی، تهران، نشر نقره.
 ۱۱- مدرسی، یحیی. ۱۳۶۸. درآمدی بر جامعه‌شناسی زبان. تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
 ۱۲- میلر، جرالد. ۱۳۶۸. ارتباط کلامی، تحلیل معانی بیان. ترجمه علی ذکاوتی قراگزلو، تهران، سروش.
 ۱۳- ویگوتسکی، لو. ۱۳۶۵، اندیشه و زبان. ترجمه حبیب‌اله قاسم‌زاده، تهران، نشر آفتاب

*دروس اختیاری

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی زندگی روزمره در ایران	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Everyday Life in Iran	
	عملی					
	نظری	الزامی		اختیاری		
	عملی					
نظری	اختیاری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

هدف درس:

مردم‌شناسی زندگی روزمره، بر مجموعه‌ای از "آنچه مردم به طور معمول انجام می‌دهند" یعنی کردارها و رفتارهای طبیعی افراد معمولی و متوسط، تاکید دارد و عرصه‌ای است برای مطالعه شرایط زندگی و هستی روزمره، از جمله اعتقادات و باورهای دینی الگوهای تغذیه و خوراک، الگوهای پوشاک و زندگی خانوادگی، اوقات فراغت و فرهنگ جنسیتی.

در این درس به وقایع گوناگونی که بر تغییر زندگی روزمره مردم ایران در طول زمان تاثیر می‌گذارد پرداخته می‌شود اما صرفاً بر امر روزمره و موجودیت روزمرگی تاکید نمی‌شود بلکه مسائل زندگی و چگونگی درک آنها توسط کسانی که با ما یا قبل از ما زندگی کرده‌اند نیز مورد مطالعه قرار می‌گیرد. از این رو، مردم‌شناسی زندگی روزمره در ایران متضمن نوعی از تاریخ‌نگاری ناخودآگاه جمعی مردم ایران است که علاوه بر رده‌ها و اقشار معمولی، رده‌های اجتماعی حاشیه‌ای را نیز مورد مطالعه قرار می‌دهد و در آن عرصه‌های مختلف زندگی روزمره از جمله اعتقادات و باورهای دینی، خوراک و پوشاک، زندگی خانوادگی، اوقات فراغت و فرهنگ جنسیتی مردم ایران در کنار همدیگر و در ارتباط با هم مورد مطالعه و تحلیل قرار می‌گیرد.

در این مسیر از روش‌ها، فنون و منابع گوناگون از جمله مردم‌نگاری، مطالعات اسنادی و آماری، و حتا داده‌های روانشناسانه و جامعه‌شناسانه و زبان‌شناسی استفاده می‌شود. در این درس هریک از دانشجویان ضمن احاطه پیدا کردن به شرایط زندگی و هستی روزمره در فرهنگ و جامعه ایران یک موضوع یا محور مرتبط با عرصه‌های یاد شده در بالا را انتخاب کرده و ضمن مطالعه و اشراف در آن حیطه به انجام یک کار پژوهشی خواهند پرداخت و نتایج آن را در قالب یک سمینار و یک مقاله پژوهشی ارائه خواهند نمود که مبنای پذیرش آنها در این درس قرار خواهد گرفت.

سرفصل دروس

بحث انتقادی درباره مفهوم زندگی روزمره

انسان شناسی و زندگی روزمره

اعتقادات و باورهای دینی در زندگی روزمره مردم ایران

الگوهای پوشاک در زندگی روزمره مردم ایران

الگوهای تغذیه و خوراک در زندگی روزمره مردم ایران (برحسب مناطق و اقوام)

زندگی خانوادگی (همسرایی، ازدواج، نقش های خانوادگی، والدگری) در فرهنگ معاصر ایرانی

فراغت و زندگی روزمره (تفریحات، بازی ها، ورزش ها و نمایش های بومی و ملی در فرهنگ ایرانی)

فرهنگ جنسیتی در زندگی روزمره مردم ایران

فرهنگ کار-عبادت و استراحت در اسلام

منابع

- بنت، اندی (۱۳۸۶)، فرهنگ و زندگی روزمره، ترجمه حسن چاوشیان و لیلا جوافشانی، نشر اختران.
- هولمز، ماری (۱۳۸۹)، جنسیت و زندگی روزمره، ترجمه محمد مهدی لیبی، تهران، نشر افکار.
- فینی، جان ام. (۱۳۸۰) نظریه ای در باب تعهد دینی، ترجمه افسانه توسلی، فصلنامه پژوهش، شماره ۵ (۲۰-۲۱)، ۲۵۳-۲۸۵.
- محدثی، حسن (۱۳۸۶)، آینده جامعه قدسی، امکانات و چشم انداز اجتماعی، سیاسی دین در ایران پس انقلابی، جامعه شناسی ایران، شماره ۲۹، ۷۶-۱۱۲.
- عبدی عباس و گودرزی، محسن (۱۳۸۷)، تحولات فرهنگی در ایران، سروش.
- وریج کاظمی، عباس و فرجی، مهدی، عرفی شدن و زندگی روزمره، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۱، ۲۴۳-۲۶۹.
- محدثی، حسن (۱۳۸۱)، دین و حیات اجتماعی، دیالکتیک تغییرات، تهران، فرهنگ و اندیشه.
- شجاعی زند، علیرضا (۱۳۸۸)، تبارشناسی تجربه دینی در مطالعات دینداری، تحقیقات فرهنگی، دوره دوم، شماره ۶، ۳۱-۴۷.
- باربور، ا. (۱۳۷۴)، علم و دین، ترجمه بهاء الدین خرمشاهی، تهران، نشر دانشگاهی.
- براودفوت و. (۱۳۷۷)، تجربه دینی، ترجمه عباس یزدانی، قم، طه.
- شجاعی زند، علیرضا (۱۳۸۷) مسیرهای محتمل در عرفی شدن ایران، جامعه شناسی ایران، شماره ۲۵، ۳۰-۶۵.
- شجاعی زند، علیرضا (۱۳۸۰)، الگوهای عرفی شدن جوامع، اطلاعات سیاسی، اقتصادی، شماره ۱۷۱ و ۱۷۲، ۱۰۸-۱۲۳.
- اطلس پوشاک اقوام ایرانی (۱۳۸۵)، پژوهشکده مردم شناسی.

- سپهرفر، حسن (۱۳۷۳) پژوهشی در پوشاک محلی مردم آذربایجان غربی، پژوهشکده مردم شناسی.
- یار احمدی، علیرضا (۱۳۷۵)، پوشاک مردم استان اردبیل، پژوهشکده مردم شناسی.
- امانگدی، ضمیر (۱۳۷۴)، پوشاک سنتی مردم استان ایلام، پژوهشکده مردم شناسی.
- قاسمی، مهناز (۱۳۷۶)، پوشاک مردم استان اصفهان، پژوهشکده مردم شناسی.
- جواهری، سهیلا و دیگران (۱۳۷۵)، پوشاک مردم استان بوشهر، پژوهشکده مردم شناسی.
- ضیاءپور، جلیل (۱۳۴۶)، پوشاک ایل ها، چادر نشینان و روستاییان ایران، انتشارات مرکز مردمشناسی.
- شهشهبانی، سهیلا (۱۳۷۴)، تاریخچه پوشش سر در ایران، انتشارات مدیر، چاپ اول، تهران.
- مشیرپور، میرمحمد (۱۳۴۶)، تاریخ تحول لباس در ایران از آغاز تا اسلام، زوار. مشهد.
- دوگارین، ایگور (۱۳۶۶) "غذا از دیدگاه مردم شناسی: غذا، فرهنگ، جامعه"، پیام یونسکو، شماره ۴، ص ۴ تا ۷.
- موسی پور، ابراهیم (۱۳۹۰)، "مناسبات دین با فرهنگ غذایی مردم ایران در دوره صفوی - قاجاری"، مجله تاریخ و تمدن اسلامی، شماره ۱۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، صص ۱۱۳ تا ۱۴۱
- میرزا قاجار، نادر (۱۳۸۶)، خوراک های ایرانی، چاپ احمد مجاهد، تهران، دانشگاه تهران.
- ستاری، جلال (۱۳۷۵)، سیمای زن در فرهنگ ایران، تهران، نشر مرکز، چاپ دوم
- آذری قمی، احمد (۱۳۷۳)، سیمای زن در نظام اسلامی، مؤسسه انتشارات در العلم، قم
- آزادارمکی، تقی (۱۳۸۶)، جامعه شناسی خانواده ایرانی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی تهران
- اصلاتی، ابراهیم (۱۳۸۶)، چالش های خانواده ایرانی، قو، ۱۳۸۶، تهران
- اعزازی، شهلا (۱۳۷۳)، خانواده و تلویزیون، نشر مرندیز، ۱۳۷۳، گناباد.
- برناردز، جان، درآمدی به مطالعات خانواده، نشر نی، ۱۳۸۴، تهران.
- بستان، حسین، اسلام و جامعه شناسی خانواده، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۴، قم.
- بک، گرنسهایم، الیزابت، اشکال خانواده در جهان امروز، چاپخش، ۱۳۸۸، تهران.
- بهنام، جمشید، تحولات خانواده: پویایی خانواده در حوزه های فرهنگی گوناگون، ماهی، ۱۳۸۳، تهران.
- بهنام، جمشید، ساختهای خانواده و خویشاوندی در ایران، خوارزمی، ۱۳۵۶، تهران.
- بیانی، شیرین (۱۳۵۲)، زن در ایران عصر مغول، دانشگاه تهران، تهران /
- پرسال، پل (۱۳۷۹) قدرت خانواده، نشر دایره، ۱۳۷۹، تهران /
- خزعلی، مریم (۱۳۷۶) فرهنگ عمومی و خانواده، نشر حیان، ۱۳۷۶، تهران.
- خلیلیان، خلیل (۱۳۴۹)، سیمای زنان در قران، شرکت سهامی انتشار، تهران.
- سگلان، مارتین (۱۳۷۰)، جامعه شناسی تاریخی خانواده، نشر مرکز، ۱۳۷۰، تهران.
- صادقی فسائی، سهیلا (۱۳۸۶)، فمینیسم و خانواده، شورای فرهنگی اجتماعی زنان، تهران.
- فرید، محمد صادق (۱۳۸۷)، درآمدی بر خانواده و نظام خویشاوندی، دانژه، تهران.
- فرجاد، محمد حسین (۱۳۷۲)، آسیب شناسی اجتماعی، خانواده و طلاق، منصور، تهران /

- قندهاری ، پردیس (۱۳۸۲)، زن و قدرت: بررسی مردم شناختی عرصه‌ها و مصادیق قدرت در چند خانواده تهرانی، سازمان میراث فرهنگی کشور، معاونت پژوهشی، پژوهشکده مردم‌شناسی، تهران.
- منادی، مرتضی (۱۳۸۵) جامعه‌شناسی خانواده : تحلیل روزمرگی و فضای درون خانواده، تهران.
- محسنی، منوچهر (۱۳۸۲)، ازدواج و خانواده در ایران ، آرون ، تهران.
- مظاهری، علی‌اکبر (۱۳۷۳)، خانواده ایرانی در روزگار پیش از اسلام، نشر قطره، تهران.
- تورکیلدسن، جورج (۱۳۸۲) اوقات فراغت و نیازهای مردم، ترجمه عباس اردکانیان و عباس حسنی، تهران، نوربخش.
- جلالی فراهانی، مجید، ۱۳۸۷، مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی، تهران، دانشگاه تهران
- جونز، راب، ۱۳۸۷، توریسم و اوقات فراغت کاربردی، ترجمه عباس اردکانیان و بهاره کارآگاه، تهران، نوربخش
- ذکایی، محمدسعید (۱۳۸۶) «تحول الگوی گذران اوقات فراغت در جوامع غربی و ایران» ، رشد آموزش علوم اجتماعی ش ۳۵ ، ۸۶ ، صص ۳۰ تا ۳۵ .
- ذکایی، محمدسعید (۱۳۸۳) «جوانان و فراغت مجازی»، فصلنامه مطالعات جوانان ، ش ۶ ، صص ۱ - ۲۵ .
- ریابوف، ای (۱۳۸۷) اوقات فراغت، ترجمه صادق سرابی، تهران، انتشارات ۱۲۳
- سازمان ملی جوانان (۱۳۷۹) جوانان و تجربه زندگی در اوقات فراغت، تهران، سازمان ملی جوانان، نشر اسپید
- سازمان ملی جوانان (۱۳۸۱) بررسی وضعیت اوقات فراغت جوانان ، تهران ، اهل قلم
- صالحین، شهرزاد (۱۳۸۲) «نحوه صرف وقت زنان روستایی»، پژوهش زنان، ش ۷، پاییز ۱۳۸۲، صص ۳۱ - ۵۹.
- طهماسبیان، پری (۱۳۷۹)، زنان و اوقات فراغت، تهران، یاسمن.
- قاسمیان، عابدین (۱۳۸۶) اوقات فراغت، رشت، نستوه
- قاضی مرادی، حسن (۱۳۸۶) کار و فراغت ایرانیان، تهران، اختران
- گرجی، مهدی (۱۳۸۱) اوقات فراغت در اسلام، اصفهان، پیام
- مرکز آمار ایران (۱۳۸۸) طبقه‌بندی فرهنگ و فراغت ایران ، تهران، مرکز آمار ایران
- مهربارسا، روح‌الله (۱۳۸۷)، «اوقات فراغت در تهران قدیم»، روزنامه ایران ، ۲۵ تیر ۱۳۸۷ .
- وارن، سو (۱۳۸۴) جغرافیای ورزش و اوقات فراغت، ترجمه زهرا احمدی پور و عطاءالله عبدی، تهران، پگاه اندیشه.
- هندری، لئوی و دیگران (۱۳۸۱) اوقات فراغت و سبک های زندگی جوانان، ترجمه مرتضی ملانظر و فرامرز دزفولی ، تهران، نسل سوم.
- هیوود، لس و دیگران (۱۳۸۵) اوقات فراغت، ترجمه محمد احسانی، تهران، بامداد کتاب.
- Hall, Edward T. (1992), An Anthropology of Everyday Life, Published by Doubleday
- Bennett, Tony & Watson, Diane (2003), Understanding Everyday Life, Wiley-Blackwell.
- Inglis, David (2005), Culture and Everyday Life, Routledge.

- Bennett, Andy (2005), *Culture and Everyday Life*, SAGE.
- Busby, Cecilia (2000), *The Performance of Gender: An Anthropology of Everyday Life in a South Indian Village*, Berg Publishers, London.
- Harris, Marvin (1987), *Why Nothing Works: The Anthropology of Daily Life*, Touchstone; Revised edition.
- Hunt, Stephen(2005), *Religion and Everyday Life*, Routledge
- Mintz, S. W. and M. Du Bois(2002), *The Anthropology of Food and Eating*, Annual Review of Anthropology, 31: 99-110.
- White, C. D. ,(2005), *Gendered Food Behavior among the Maya: Time, Place, Status and Ritual*, Journal of social Archaeology , 5:365-382.
- Van der Veen, M(2003), *When Is Food a Luxury?*, World Archaeology, 34: 405-427.
- Hansen, Karen Tranberg(2004) *The World in Dress: Anthropological Perspectives on Clothing, Fashion and Culture*, Annual Review of Anthropology, vol. 33:369-392.
- Schneider, Jane(1987), *the Anthropology of Cloth*, Annual Review of Anthropology Vol. 16:409-448.
- Russell, Ruth V (1996), *The Context of Contemporary Leisure*, Brown & Benchmark pub.
- Strong, Bryan, DeVault, Christine and Cohen Theodore F. (2010), *The Marriage and Family Experience*, Cengage Learning pub.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی نهاد دین در ایران
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of the Religion Institution in Iran
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					

هدف درس

هر جامعه برای رفع نیازهای اساسی و حیاتی خویش مبادرت به تأسیس نهاد می‌نماید. در جوامع ابتدایی این تأسیس خود به خود اتفاق می‌افتد و در جوامع پیشرفته تر و متمدن، تنظیمات به تدریج مصنوعی شده شکل سازمانی پیدا می‌کند. نهاد دین در همه جوامع وظیفه تأسیس، تبیین و عملیاتی کردن امور مقدس، ارزش‌ها و هنجارهای وابسته به آنها را بر عهده دارد و از همین طریق در دیگر نهادها مانند: نهاد خانواده، نهاد اقتصاد، نهاد سیاست، و نهاد تعلیم و تربیت ساری و جاری می‌گردد. هدف این درس بررسی وضعیت نهاد دین از ابتدای تاریخ ایران تاکنون و آثار و تحولات آن در زندگی مردم در ابعاد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می‌باشد.

ضرورت درس

در ایران زمین نهاد دین از ابتدا یکی از مؤثرترین نهادها در تعیین سبک زندگی مردم در ابعاد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی بودن است. از این رو بررسی مردم‌شناسانه این نهاد و تأثیرات آن برای کسانی که می‌خواهند در سطح عالی به مردم‌شناسی جامعه ایرانی بپردازند ضروری است.

سر فصل درس

- تعریف و نظریات مربوط به نهاد اجتماعی و نقش آن در مطالعات مردم‌شناختی
- ادیان در سرزمین ایران از ابتدای تاریخ آن.
- تحولات نهاد دین در ایران باستان و آثار فرهنگی، سیاسی و اقتصادی آن.

- نهاد دین در ایران بعد از اسلام و تحولات آن.
- آثار فرهنگی، سیاسی و اقتصادی نهاد دین در ایران بعد از اسلام تا دوره صفویه.
- آثار فرهنگی، سیاسی و اقتصادی نهاد دین در ایران از دوره صفویه به بعد.
- آثار فرهنگی، سیاسی و اقتصادی نهاد دین در ایران در دوران معاصر.

منابع

- گیویان، عبدالله (۱۳۹۰). مردم شناسی اجتماعات دینی، تهران: دانشگاه امام صادق.
- الیاده، می چیا (۱۳۷۲). رساله در تاریخ ادیان، ترجمه جلال ستاری، تهران: سروش.
- دکره، فرانسوا (۱۳۸۰). مانی و سنت مانوی، ترجمه دکتر عباس باقری، تهران: نشر پژوهش فرزانه روز.
- Corbin, Henry, Iranian Islam (4 volume).
- Hacket, Rosalind I.J. (2005). "Religious anthropology", Routledge Companion to the Study of Religion, Ed. J. Hinnells.

*دروس اختیاری

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: مردم‌شناسی ایران، قبل از اسلام	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Anthropology of Iran, Prior to Islam	
	عملی					
	نظری	الزامی		اختیاری		
	عملی					
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد				
عملی						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

هدف:

فرهنگ انسانی قدمتی دو میلیون ساله دارد و این فرهنگ در ایران دست کم ۸۰۰ هزار سال سابقه برایش تخمین زده می‌شود، که از آنزمان تا به امروز دچار تغییر و تحولات بسیاری شده است. در طول این مدت طولانی، بعضی از تحولات فرهنگی منجر به پیدایش ساختارهای جدید "اجتماعی - فرهنگی" در مقاطع مختلف تاریخ بشر گردیده اند، در این درس هدف اصلی بررسی تحولات فرهنگی جامعه بشری با تاکید بر ایران پیش از اسلام از ابتدا تا آغاز دوران اسلامی است و سعی می‌شود تحولات تعیین کننده و تاثیر گذاری که باعث بوجود آمدن ساختارهای جدید اجتماعی - فرهنگی شده اند (پیدایش زبان = پیدایش هنر - نمادها، انقلاب نوسنگی، انقلاب شهر نشینی و پیدایش امپراطوری های بزرگ ایران پیش از اسلام و ...) و نقش آنها در تحولات فرهنگی - اجتماعی که در نهایت به تولید فرهنگ امروز در جامعه بشری منجر گردیده مورد بررسی دقیق و موشکافانه قرار گیرد.

سرفصل دروس:

- فرهنگ و تحول
- زیست شناسی و فرهنگ
- جوامع ابتدایی و اولین فرهنگ ها
- ابزار و فرهنگ
- ابزار، مغز و رفتار

- پیدایش نمادها
- پیدایش و تحول زبان - هنر - اسطوره نگاشت هاو...
- انواع جامعه های انسانی (تفاوت ها، پیچیدگی های ساختاری و جهان بینی)
- جامعه های شکارگر و گردآورنده (اقتصاد - سیاست، لایه بندی، دین، هنرها و...) در ایران
- بررسی مقایسه شواهد باستان شناختی و مردم شناختی این جوامع در ایران
- اولین جامعه های کشاورز و دام پرور در ایران
- تحولات اجتماعی - فرهنگی و ظهور ادیان در ایران باستان
- پیدایش جامعه شهری (پیشرفت های تکنولوژیک - اقتصادی - فرهنگی - اداری و...) با تاکید بر ایران
- پادشاهی ایلام - هخامنشی و... تا آغاز دوران اسلامی

منابع:

- جامعه های انسانی پاتریک نولان و گرهارد دلنسکی ترجمه ناصر موفقیان - نشر نی - تهران ۱۳۸۰
- انسان شناسی، نگاهی نو به تحولات فرهنگی و روان شناختی انسان ژان فرانسوا دورتیه، ترجمه جلال الدین رفیع فر - انتشارات خجسته - تهران ۱۳۸۹
- انسان شناسی، کشف تفاوت های انسانی کهزاد فیلیپ کتاب - ترجمه محسن ثلاثی - انتشارات موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه) تهران ۱۳۸۸
- شاخه زرین جیمز جرج - ترجمه کاظم فیروزمند - انتشارات آگاه - تهران ۱۳۸۲
- (پیدایش و تحول هنر) جلال الدین رفیع فر انتشارات برگ زیتون - تهران ۱۳۸۱
- " منشاء عالم، حیات، انسان، زبان و فرهنگ"، ترجمه جلال الدین رفیع فر - انتشارات آگاه - تهران هربرت ریوز و همکاران ۱۳۸۶
- باستان شناسی ایران باستان: لوئی واندربرگ - ترجمه عیسی بهنام - انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۴۸
- هنر ماده هخامنشی: رومن گریشمن - ترجمه عیسی بهنام انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۱
- هنر پارت و ساسانی: رومن گریشمن - ترجمه بهرام فره وشی، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۳
- ایران از آغاز تا اسلام: رومن گریشمن - ترجمه عیسی بهنام، انتشارات امیر کبیر ۱۳۴۸
- انسان های پیش از تاریخ: روبرت جی پریدود - ترجمه اسماعیل مینوفر - نشر جیران ۱۳۶۳
- ایران در پیش از تاریخ: صادق ملک شه میرزادی - سازمان میراث فرهنگی ۱۳۷۸
- آغاز و شکوفایی فرهنگ و تمدن در جنوب شرقی ایران: لمبرگ کارلووسکی: ترجمه غلامعلی شاملو - انتشارات سازمان میراث فرهنگی ۱۳۸۸

- تاریخ و تمدن ایلام: یوسف مجید زاده- انتشارات نشر دانشگاهی ۱۳۷۰
- تاریخ مادها، دیاکونف- ترجمه کریم کشاورز- انتشارات علمی- فرهنگی ۱۳۸۰
- سنگ نگاره های ارسباران: جلال الدین رفیع فر- انتشارات سازمان میراث فرهنگی ۱۳۸۴
- کواترتر- پال انتروپولوژی و ایران، جلال الدین رفیع فر- مجموعه مقالات نخستین سمپوزیوم بین المللی کواترتر ۱۳۷۳
- فرهنگ ایران باستان: ابراهیم پور داود- انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۵
- شناخت اساطیر ایران: جان هیلنز- ترجمه تفضلی احمد، آموزگار، ژاله- انتشارات چشمه ۱۳۷۱
- Tim Megarry 1995
- Society Prehistory, the origins of human culture. Macmillan press ltd, london.
- Roger chantier 1988
- Cultural history. Between practices and repesetation
- Potity press , combridege CB21URr,UK
- Franz Boas 1927
- Primitive art, dove publication new york
- jacques couvin 1994
- Naissance des divinites naissance de L ' agricultore , Empreintes Paris france Nicolas Journet 2002
- La culture, de L ' universel au particulier , Editions sciences humaines, Auxerre France.
- Bernard knapp 1988
- The history and Culture of Ancient Western Asia and Egypt.
- Carol Kramer, Ethnoarchaedldgy, colambia university press. 1979

